

6
Chci se zaměřit
na další modernizaci
ČSÚ

15
Korejci přišli Česku
na chuť

26
HDP není o štěstí

28
Chardonnay jen
od Pálavy

38
Podíl a poměr nejsou
jedno a totéž

STATISTIKA&MY

ČASOPIS ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

03 | 2018 – ROČNÍK 8

TÉMA

Dluhy

- Dluhy straší Evropu
- Zadluženost přijetí eura nebrání
- Nejmenší dluh má Estonsko, největší Řecko
- Dluhy na export

36,77 % HDP

činila zadluženost Česka
na konci roku 2016

Česká republika patří v zadluženosti mezi evropské premianty. Maastrichtské kritérium, že hrubý konsolidovaný dluh k HDP nepřekročí 60%, nesplnilo 16 zemí EU.

ČSÚ na Twitteru

Česká i světová statistika
na Twitteru

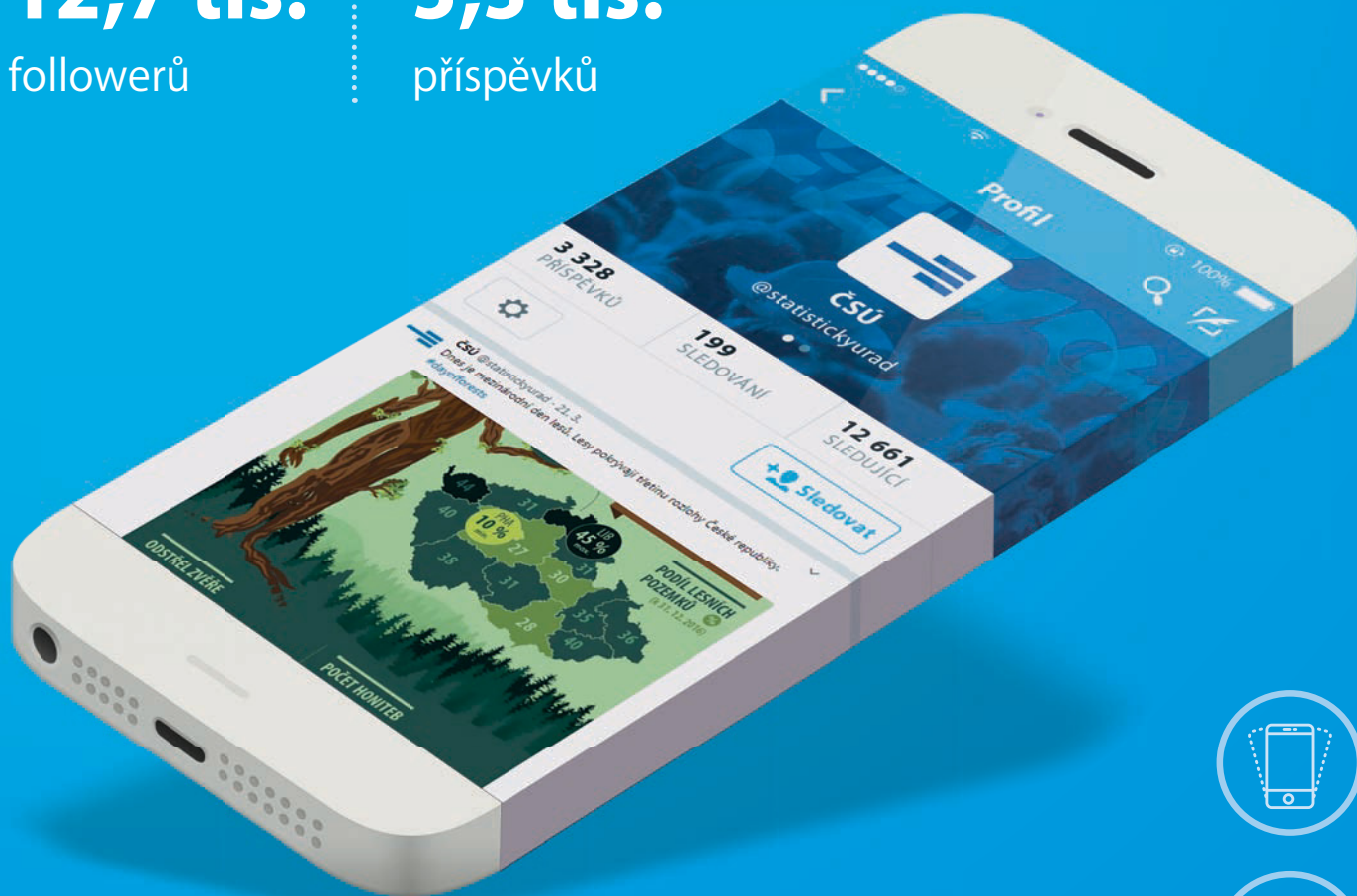
12,7 tis.

followerů

3,3 tis.

příspěvků

Sledujte nás na Twitteru a neuteče vám
žádná zásadní novinka ze světa statistiky.

twitter.com/statistickyurad

Nové vedení ČSÚ a nový design Statistika&My

Český statistický úřad má nové vedení. Nástupcem zesnulé předsedkyně ČSÚ Ivy Ritschelové se stal dosavadní místopředseda Úřadu Marek Rojíček a novým místopředsedou dosavadní ředitel sekce makroekonomických statistik Jaroslav Sixta. Novou podobu má i aktuální vydání časopisu Statistika&My.

MICHAL NOVOTNÝ
šéfredaktor

Marek Rojíček přebírá respektovanou a důvěryhodnou instituci, které podle Centra pro výzkum veřejného mínění důvěřuje 63 % občanů. A to i navzdory tomu, že se v uplynulých letech do značné míry podlomila obecná důvěra občanů ve stát a jeho instituce. ČSÚ se z hlediska dosažené úrovně důvěry veřejnosti v poměru k nedůvěře dokonce zařadil na první místo v porovnání s jinými institucemi. Z hlediska podílu důvěřujících je ČSÚ spolu se starosty, obecními zastupitelstvy a Ústavním soudem hodnocen nejlépe. Podíl nedůvěřujících činí v případě ČSÚ 23 % a ze všech zkoumaných institucí je vůbec nejnižší. Záměrem předsedy Marka Rojíčka, který v Úřadě na různých odborných a manažerských pozicích působí již 17 let, je udělat maximum pro to, aby Český statistický úřad nadále zůstal důvěryhodnou a respektovanou institucí. O jeho prioritách pro směřování Úřadu se více dočtete v úvodu časopisu v rozhovoru Petry Báčové.

Aktuální Statistika&My dostala po pěti letech zcela nový design a grafickou podobu, když změnila nejen titulní stranu, ale i celkové pojetí. Přináší vzdušnější a dynamičtější řešení textů, grafů i tabulek s cílem informovat o statistice moderním a poutavým způsobem. Co jsme si do březnového čísla připravili?

Tématem vydání jsou dluhy. Václav Rybáček vysvětluje, jak se vyvíjí zadlužení v EU, jaká je struktura

dluhu České republiky a jak se tato statistika sleduje, Lucie Beranová srovnává dluh sektoru vládních institucí v evropských zemích. Dagmar Žáčková a Roman Mikula se zaměřili na Jižní Koreu, která v únoru v Pchjongčchangu uspořádala teprve třetí zimní olympijské hry na asijském kontinentu. Dozvíte se, jak se vyvíjí zahraniční obchod ČR s Korejskou republikou či jaká byla návštěvnost Korejců v Česku. Jana Mezihoráková dále v časopise popisuje vývoj maloobchodních tržeb v loňském roce, Karel Adam pak pěstování vína na jižní Moravě. Jan Pokorný představuje nejdůležitější výsledky z publikace Ceny sledovaných druhů nemovitostí, Marta Petráňová a Bohuslav Mejstřík hledají v datech z Výběrového šetření pracovních sil ČSÚ odpověď na otázku, kde hledat v současnosti volné pracovní síly. Alena Géblová v rozhovoru představuje Karla Šafra z odboru národních účtů ČSÚ, čerstvého držitele Hlávkovy ceny, a Tereza Košťáková v rubrice „o složitém jednoduše“ vysvětluje, jaký je rozdíl mezi podílem a poměrem.

Vážení čtenáři, přeji Vám inspirativní čtení všech příspěvků časopisu v jeho nové podobě.

STATISTIKA&MY

Měsíčník
Českého statistického úřadu
vychází 10x ročně

8 (3)

ADRESA REDAKCE: Český statistický úřad, Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, telefon: 274 054 248, e-mail: redakce@czso.cz

REDAKCE: Michal Novotný (šéfredaktor), Alena Géblová (vedoucí redaktorka), Petra Báčová, Jan Ernest, Dalibor Holý, Eva Henzlerová, Tomáš Mládek, Marek Rojíček

REDAKČNÍ RADA: Ing. Josef Vlášek (předseda),

Ing. Michal Novotný (místopředseda),
doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D., Mgr. et Mgr. Alena Géblová,
Ing. Eva Krumpová, Ing. Marek Rojíček, Ph.D., Egor Sidorov, Ph.D.,
Mgr. Jana Slavníková, Mgr. Irena Stupňánková, Ing. Pavla Trendová,
Mgr. Ing. Martin Zelený, Ph.D.

GRAFICKÁ ÚPRAVA: Tomáš Kubašta

INFOGRAFIKA: Bc. Veronika Wölfelová

JAZYKOVÁ KOREKTURA: Jana Kasaničová, Vladimír Salavec

FOTOGRAFIE: archiv ČSÚ, shutterstock.com, fotoarchiv KPR, foto Hana Brožková

TISK: Jiří Bartoš – SLON, spol. s r. o.

VYDAVATEL: Český statistický úřad, www.statistikaamy.cz
ISSN 1804-7149, ev. č. MK ČR E 19925

Jakékoli užití části nebo celku zde publikovaných informací je možné pouze za předpokladu uvedení zdroje (časopis ČSÚ Statistika&My).

9

Na návrh vlády ČR ze dne 17. ledna 2018 jmenoval prezident Miloš Zeman Marka Rojíčka novým předsedou ČSÚ.

20

Dluhy straší Evropu. Statistika umí nejen potěšit, ale i vystrašit. Stav a vývoj zadlužení evropských zemí patřily v poslední dekádě k těm údajům, které veřejnost spíše děsily.

32

Mimořádně příznivý vývoj na trhu práce způsobuje nedostatek pracovních sil, a to i přesto, že od roku 2013 se snížil počet ekonomicky neaktivních. Kde tedy hledat volné pracovní síly? Mezi mladými a seniorkami.

TÉMA DLUHY

- **20** Dluhy straší Evropu
- **22** Zadluženost přijetí eura nebrání
- **24** Nejmenší dluh má Estonsko, největší Řecko
- **25** Dluhy na export

ROZHOVOR

- **6** Chci se zaměřit na další modernizaci ČSÚ

UDÁLOSTI

- **8** Jaroslav Sixta ve vedení ČSÚ
- **8** Šéf českých statistiků v OSN
- **8** Český statistický úřad na třetím ročníku veletrhu Open Data Expo
- **9** Prezident jmenoval předsedu ČSÚ
- **10** Copernicus a statistika

ZE SVĚTA

- **12** Schopnost „spočítat ovečky“ s věkem klesá
- **13** Dostala jste růži? Nejspíš byla z Keni
- **13** Mezi zaměstnanými v kultuře je vyšší podíl vysokoškoláků
- **13** Na zimní dovolenou autem do rakouských hor

ANALÝZA

- **14** Obchod Česka s Jižní Koreou
- **15** Korejci přišli Česku na chuť

STATISTIKA ODVĚTVÍ

- **16** Maloobchodu se vloni dařilo

MAKROEKONOMIKA A FINANCE

- **18** Evropské domácnosti snižují své závazky

ROZHOVOR

- **26** HDP není o štěstí

ANALÝZA

- **28** Chardonnay jen od Pálavy
- **30** Nejvíce se prodávají stavební pozemky

TRH PRÁCE A SOCIÁLNÍ STATISTIKY

- **32** Kde hledat volné pracovní síly? Mezi mladými a seniorkami

S růstem ekonomické úrovně stoupá míra zadlužení

Tématem březnového vydání jsou dluhy. Redakce časopisu Statistika&My oslovila analytiky a zeptala se jich, co si myslí o životě na dluh.

KAROLÍNA SÚKUPOVÁ
analytička ČSÚ

JAN VEJMĚLEK
hlavní ekonom,
Komerční banka, a. s.

HELENA HORSKÁ
hlavní ekonomka,
Raiffeisenbank, a. s.

JIŘÍ CIHLÁŘ
analytik,
Next Finance, s. r. o.

PAVEL SOBÍŠEK
hlavní ekonom,
UniCredit Bank Czech
Republic and Slovakia

Půjčky se postupně staly součástí života českých domácností a umožnily jim dosáhnout na statky, které by pro ně před lety nebyly dostupné. Pokaždé je však nutné zvážit, jak úvěr zasáhne do finanční rozvahy a chodu domácnosti. Hypotéka, kterou v dobrých časech splácíme bez problémů, se může v případě výpadku příjmů stát nevladatelným břemenem. Pozornost je nutné věnovat i změnám úrokových sazeb. V některých případech se pravidelné splátky mohou navýšit v řádu tisíců korun, a to je nezanedbatelný zásah do rodinného rozpočtu. Proto je třeba pamatovat na dostatečnou finanční rezervu i rozdíl mezi příjmy a výdaji.

Je to jako s ohněm... dobrý sluha, zlý pán. Bez možnosti půjčit si peníze by se nám žilo podstatně hůře. Za pomoci cizích prostředků je realizována většina investic, které by jinak realizovány nebyly. Vlastních prostředků je obvykle nedostatek, respektive trvá dlouho, než se našetří. Je ale třeba počítat s tím, že každý dluh je nutné splatit. Navíc, půjčit si nejde zadarmo, je třeba platit úroky. Pokud si investice díky půjčeným penězům vydělají na splátku dluhu a úroků, pak je vše v pořádku. Zatímco u investic dává dluh smysl, u spotřebních statků ho postrádám. Nejvíce však nechápu pořízení dovolené na dluh.

Záleží, co život na dluh vlastně znamená. Jestli jedinec svůj celý ekonomicky aktivní život žije na dluh a s dluhy i tento náš svět opouští, nebo si na začátku svého ekonomicky aktivního života pořídí bydlení, auto a jiné věci dlouhodobé spotřeby na dluh, ten pak postupně splácí a do důchodu odchází nejen bez dluhů, ale dokonce má k dispozici vlastní úspory. Zatímco první varianta života na dluh je hned na první pohled destruktivní nejen pro samotnou osobu, ale často i pro zbytek rodiny, druhá varianta, podle mého názoru, odpovídá racionálnímu chování a dosažené životní úrovni. Obecně platí, že s růstem ekonomické úrovně stoupá míra zadlužení.

Život na dluh je složitý pojem. Není totiž možné říci, že každý dluh je dopředu špatný. Půjčit si na nákup vlastního bydlení a namísto placení nájemného splácet hypotéku nemusí být špatnou volbou. Samozřejmě i tady je nutné nastavit limity odpovědného zadlužení a splácení hypotéky protáhnout na delší dobu, aby splátky neparalyzovaly rodinný rozpočet. Život na dluh si, bohužel, lze ale také představit tak, že si člověk půjčí na cokoliv, po čem touží, a nemá na to – nákup osobního auta, dovolené, dárků. Tyto příběhy nemusejí končit hezky, zvláště ve chvíli, kdy dojde k „vyražení klínu klínem“.

Dluh je dobrý sluha, ale zlý pán. Pořizovat vlastnické bydlení na dluh je pro domácnosti možností, jak se stát vlastníky majetku, který dlouhodobě uchovává hodnotu. Za jiným účelem než pořízení bydlení lze uvažovat o úvěru ještě v případě pořízení přiměřeného auta a vybavování domácnosti předměty dlouhodobé spotřeby. Tím ale výčet přípustných důvodů pro žití na dluh v mých očích končí. Před půjčkou na nákup vánočních dárků či dovolených bych své blízké důrazně varoval, protože doba jejího splácení vysoce překračuje životnost jejího účelu. Je známo, že právě takový typ půjčky nejčastěji vede jejího příjemce do dluhové pasti.

Chci se zaměřit na další modernizaci ČSÚ

Český statistický úřad má nového předsedu. Jmenován jím byl Marek Rojíček, dosavadní místopředseda.

**PETRA
BÁČOVÁ**
tisková mluvčí ČSÚ

Gratuluji vám ke jmenování! Co k němu vlastně vedlo?

Vláda mě navrhla jmenovat předsedou v lednu, protože akutně řešila otázku tohoto postu a současně chtěla, aby byl jmenován odborník. V polovině března jsem obdržel jmenovací dekret od prezidenta republiky Miloše Zemana. Vážím si důvěry, kterou jsem dostal, a dělám maximum pro to, aby Český statistický úřad nadále zůstal důvěryhodnou a respektovanou institucí.

Je podle vás výhoda, že pocházíte z vnitřního prostředí ČSÚ?

Velká výhoda je v tom, že znám vnitřní prostředí, věcnou problematiku, jež se řeší, a lidi, kteří zde pracují. Jsem tu už 17 let a za tu dobu jsem si prošel různými odbornými i manažerskými funkcemi. V posledních více než třech letech jsem měl na starosti celou oblast statistiky – jak makroekonomickou, tak sociální a produkční. Z hlediska fungování Úřadu to považuji za klíčové. ČSÚ je vysoce odbornou institucí, nikoliv úřadem v pravém slova smyslu. Znalost prostředí se tedy v tomto směru ukazuje jako velmi důležitá.

Je váš mandát časově omezený?

Ne, není. Podle zákona odvolává předsedu statistického úřadu z funkce prezident republiky na základě návrhu vlády.

S jakými cíli do této funkce nastupujete?

Priority, které hodlám realizovat, se týkají dvou skupin – věcné oblasti a řízení, fungování Úřadu. Pokud bych to měl shrnout do jednoho pojmu, můžeme hovořit o modernizaci. Byl bych rád, aby slovní spojení „moderní a uživatelsky přívětivá instituce“ nebylo jen prázdnou formulací. Chci se zaměřit na další modernizaci ČSÚ.

Kde začnete v oblasti věcných priorit?

Jednoznačně u sčítání lidu, domů a bytů. Je to velká výzva pro celý Úřad a musíme udělat vše pro to, abychom tuto náročnou akci zvládli se ctí. Zároveň bych ale chtěl, aby se její dílčí prvky staly základem pro rozvoj Úřadu i v dalších oblastech. Ať už je to

získávání nových administrativních dat, investice do IT infrastruktury a aplikačního vybavení, nebo implementace pravidel pro ochranu dat.

Budete se zaměřovat i na další snižování zátěže respondentů?

Ano, a to právě díky využívání nových administrativních zdrojů dat, které již má veřejná správa v rámci databází různých ministerstev apod. Stejně tak se chci prostřednictvím získávání nových administrativních či tzv. big dat soustředit na další zvyšování kvality publikovaných statistických ukazatelů. V této oblasti už běží projekt tzv. scanner dat, tedy využívání administrativních údajů z pokladen obchodních řetězců pro účely statistiky spotřebitelských cen. Na konci roku bych rád viděl jeho přerod z pilotní do rutinní fáze.

Jaké cíle jste si předsevzal ve druhé oblasti, kterou jste zmínil – v řízení a fungování Úřadu?

Pro statistickou komunitu je nutným předpokladem rozvoje otevřenost a zapojení do mezinárodní spolupráce. Z pozice předsedy budu podporovat smysluplné aktivity v této oblasti, z nichž očekávám zvyšování kvalifikace a sebevědomí našich expertů, zvýšení jejich motivace a příznivého dopadu na reputaci Úřadu. Obdobně důležitá je spolupráce s akademickou sférou. Kromě toho budu podporovat dobře fungující aktivity v oblasti zvyšování statistické gramotnosti a popularizace výstupů ČSÚ, který je zárukou kvalitních, nezávislých a objektivních statistických údajů.

Zaznamenal jste ve fungování Úřadu nějaké nedostatky, které chcete řešit?

V některých provozních oblastech fungování jsem již narazil na několik potíží. Příkladem jsou IT infrastruktura a aplikační podpora, na nichž je závislá řada procesů v Úřadu, včetně jeho hlavních aktivit, což jsou sběr, zpracování a publikování statistických údajů. Je to otázka jak technologického vybavení, tak dostatečně kvalifikovaných personálních kapacit. Zde cítím z minulosti výrazný deficit, a přestože to nebude snadné, pro udržení chodu Úřadu a jeho další rozvoj jde o naprostou prioritu.

Velká výhoda je v tom, že znám vnitřní prostředí, věcnou problematiku, jež se řeší, a lidi, kteří zde pracují. Jsem tu už 17 let a za tu dobu jsem si prošel různými odbornými i manažerskými funkcemi.

Ing. Marek Rojíček, Ph.D.

Marek Rojíček je novým předsedou ČSÚ. Místopředsedou byl od dubna 2014. V této instituci však působí už od roku 2001. V rámci odborné činnosti se specializoval na oblast národních účtů, více než sedm let byl ředitelem sekce makroekonomických statistik. Podílel se na výuce Vysoké školy ekonomické v Praze a Vysoké školy ekonomie a managementu. Je autorem nebo spoluautorem řady vědeckých a odborných článků, učebních textů a výzkumných studií.

evropského nařízení o ochraně osobních údajů GDPR. Vedle toho se zabýváme získáváním administrativních dat. Pokud jde konkrétně o scanner data, předávají nám je už dva obchodní řetězce, přičemž v plánu jsou jednání s dalšími. V neposlední řadě se připravujeme na sté výročí počátku organizované statistické služby v České republice.

V ČSÚ působíte od roku 2001. Čeho si na této instituci nejvíce vážíte?

ČSÚ si velmi vážím proto, že je institucí s vysokým odborným kreditem a nepodléhá žádným vnějším, natož pak politickým vlivům. Vážím si jednoho každého člověka, který tu pracuje a na němž je vidět, že svou práci dělá rád. Činnost, kterou ČSÚ provádí, je smysluplná, neboť uživatelé s našimi daty pracují dennodenně a cení si jejich kvality a spolehlivosti. I poslední průzkum Centra pro výzkum veřejného mínění ukázal, že stále patříme mezi instituce s nejvyšší mírou důvěry. Jsem rád, že ČSÚ má kontinuitu svého fungování a že se těší prestiži nejen v tuzemsku, ale i na mezinárodní úrovni.

Kam by se měl ČSÚ ubírat v příštích letech pod vaším vedením?

Byl bych rád, aby ČSÚ byl skutečně progresivní a efektivně fungující institucí. Chci, abychom drželi krok s dobou, a to i z hlediska prezentace výstupů, a abychom dokázali komunikovat s širokou veřejností otevřeně a moderními prostředky. ČSÚ by měl být orgánem, který sleduje a aplikuje nové trendy také v práci s daty. Už dávno nejde jen o sběr a zjišťování statistických údajů, ale zejména o hledání nových zdrojů dat a jejich využívání a propojování. Přeji si, aby ČSÚ byl otevřen diskusím s akademickou obcí a zahraničními statistickými úřady. Předobrazem jsou pro nás například statistické úřady skandinávských zemí. Zdůrazňuji ale, že i my jsme vnímáni jako vynikající odborníci. Často jsme oslovováni německým Destatisem a spolupracujeme na jeho projektech technických asistencí například v Makedonii, Kazachstánu, Ázerbájdžánu nebo Kyrgyzstánu.

S vaším postupem na post předsedy je třeba jmenovat nového místopředsedu. Rozhodl jste se, komu dáte svou důvěru?

Na uvolněné křeslo místopředsedy bude od 1. dubna jmenován Jaroslav Sixta, dosavadní ředitel sekce makroekonomických statistik, který je zárukou jak odborných, tak manažerských požadavků kladených na tuto pozici. Nadále samozřejmě počítám také s Evou Krumpovou v její dosavadní pozici místopředsedkyně. Se svými kolegy budu v příštích měsících diskutovat případné organizační změny v Úřadu. V plánu mám rovněž zefektivnit a zjednodušit některé vnitřní procesy, abychom si vytvořili větší prostor pro odbornou práci na úkor zbytečné byrokracie.

V čem hodláte navazovat na svou předchůdkyni ve funkci Ivu Ritschelovou?

Kontinuita je v tomto směru zřetelná. Koneckonců Iva Ritschelová si mě vybrala do vedení ČSÚ a za její éry jsem vykonával funkci místopředsedy. Spolupráce s ní byla velmi bohatá a přínosná. Na spoustu jejích kroků chci navázat. Jde mimo jiné o důraz na nezávislost instituce či na prezentaci statistických dat veřejnosti. S těmito věcmi naprosto souhlasím a chci je rozvíjet. Současně chci prosazovat vlastní priority a inovativní pohled na věc. Už jsem hovořil například o modernizaci IT infrastruktury nebo o scanner datech. Změny chci provést také v otázce motivování kvalitních pracovníků, aby k nám přišli pracovat a aby od nás neodcházeli. V delším horizontu proto hodlám na úrovni vedení otevřít diskusi o nastavení systému odměňování tak, aby byl motivační.

Jaké pracovní úkoly vás teď, coby nového předsedu, bezprostředně čekají?

V současné době se řeší především příprava sčítání lidu, domů a bytů. Tento projekt je nyní ve fázi předložení návrhu věcného záměru zákona na jednání vlády. Akutní otázkou je také blížící se účinnost

KRÁTCE

Pavla Trendová, ředitelka sekce obecné metodiky a registrů, a Petr Eliáš, ředitel odboru obecné metodiky, se zúčastnili **zasedání ředitelů metodiky (DIME) a ředitelů informatiky (ITDG)**, které se uskutečnilo koncem února v Eurostatu v Lucemburku.

Dne 14. března se v budově ČSÚ konala ve spolupráci s Českou statistickou společností **prezentace Patricie Martinkové z Ústavu informatiky AV ČR a Ústavu výzkumu a rozvoje vzdělávání Pedagogické fakulty UK**. V přednášce Statistika v interdisciplinárním výzkumu předala své zkušenosti s interdisciplinárním výzkumem v oblasti psychometrie a pedagogiky a s výukou statistiky.

Začátkem roku se v Paříži uskutečnilo **mezinárodní fórum na téma migrační statistiky**. Zúčastnili se ho odborníci z více než devadesáti zemí světa. Jednali například o zlepšování produkce a využívání migračních dat. ČSÚ zde zastupovala Jarmila Marešová z oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí.

Jaroslav Sixta ve vedení ČSÚ

Novým místopředsedou ČSÚ se od 1. dubna stane Jaroslav Sixta, dosavadní ředitel sekce makroekonomických statistik.

Nového místopředsedu jmenuje k 1. dubnu předseda ČSÚ Marek Rojíček. Osmatřicetiletý Jaroslav Sixta bude mít v gesci sekce obecné metodiky a registrů, makroekonomických statistik, produkčních statistik, demografie a sociálních statistik. Bude dohlížet na koordinaci a konzistenci jednotlivých statistik. „Mým cílem je sledovat a aplikovat moderní trendy ve zpracování statistik do zdejšího prostředí,“ řekl statistik, který v ČSÚ pracuje od roku 2002. Kromě toho působí v akademické sféře. Od roku 2004 vyučuje na Vysoké škole ekonomické v Praze na katedře ekonomické statistiky Fakulty informatiky a statistiky.

ZASEDÁNÍ STATISTICKÉ KOMISE OSN

ŠÉF ČESKÝCH STATISTIKŮ V OSN

▲ Předsedové statistických úřadů: Dominik Rozkrut (PL), Alexander Ballek (SK), Gabriella Vukovich (HU) a Marek Rojíček.

PŘEDSEDA ČSÚ MAREK ROJÍČEK SE ZÚČASTNIL ZASEDÁNÍ STATISTICKÉ KOMISE OSN, KTERÉ SE USKUTEČNILO VE DNECH 6. AŽ 9. BŘEZNA V NEW YORKU.

Šéf českých statistiků zde jednal mimo jiné i se svými protejškami ze zemí visegrádské čtyřky, se kterými se bavil o užší spolupráci a vzájemné výměně zkušeností. Bilaterálně se setkal s Marií Chatardovou, českou velvyslankyní a stálou představitelkou ČR při OSN. Na půdě generálního konzulátu ČR pak absolvoval workshop o udržitelném rozvoji.

KONFERENCE

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD NA TŘETÍM ROČNÍKU VELETRHU OPEN DATA EXPO

VEDOUCÍ Z ODBORU VNĚJŠÍ KOMUNIKACE EDUARD DURNÍK A HELENA KOLÁČKOVÁ SE ZÚČASTNILI JIŽ 3. ROČNÍKU VELETRHU OTEVŘENÝCH DAT OPEN DATA EXPO.

Konference je zaměřena na otevřená data a digitální správu v České republice. Je skvělou příležitostí pro setkání poskytovatelů otevřených dat

a jejich uživatelů. ČSÚ patřil mezi první instituce, které registrovaly datové sady v Národním katalogu otevřených dat (NKOD). Jednalo se o data ze sčítání lidu, domů a bytů a z volebních výsledků. V současné době publikuje ČSÚ desítky sad otevřených dat i v Katalogu produktů ČSÚ.

 czso.cz/otevrena_data

Prezident jmenoval předsedu ČSÚ

Na návrh vlády České republiky ze dne 17. ledna 2018 jmenoval prezident Miloš Zeman Marka Rojíčka novým předsedou Českého statistického úřadu.

**PETRA
BÁČOVÁ**
tisková mluvčí ČSÚ

Zkušený makroekonom Marek Rojíček pracuje v ČSÚ od roku 2001, v roce 2014 byl jmenován místopředsedou Úřadu. „Vážím si důvěry, kterou jsem dostal, a udělám maximum pro to, aby Český statistický úřad nadále zůstal důvěryhodnou a respektovanou institucí,“ sdělil Marek Rojíček, který chce ČSÚ dále modernizovat. Jeho prioritami budou pokračující přípravy

Sčítání lidu, domů a bytů 2021 nebo investice do IT infrastruktury a aplikačního vybavení ČSÚ. Soustředí se na další snižování zátěže respondentů a zvyšování kvality publikovaných statistických ukazatelů získáváním nových administrativních či big dat.

Dne 16. března pronesl nový předseda ČSÚ svůj inaugurační projev. Zaměřil se na výčet priorit, dotknul se systému hodnocení a odměňování zaměstnanců, hovořil o posilování pravomocí a odpovědnosti manažerů. Představil nového místopředsedu Jaroslava Sixtu. Při té příležitosti byly ve vestibulu Ústředí ČSÚ odhaleny busty Dobroslava Krejčího, otce československé statistiky, a Tomáše Garrigua Masaryka, prvního československého prezidenta, které vytvořil designér, sochař a vysokoškolský učitel Alexius Appl.

▲ Prezident Miloš Zeman jmenoval Marka Rojíčka předsedou ČSÚ.

◀ Nový předseda ČSÚ hovoří k zaměstnancům.

KRÁTCE

Spolu s publikováním výsledků za leden 2018 **dochází ke změně bazického období u krátkodobých statistik**. Indexy budou nově poměřovány k průměru roku 2015 (předtím 2010). Tato změna se týká měsíčních statistik průmyslu, stavebnictví, maloobchodu a služeb.

 bit.ly/2tUex8l

Koncem února se uskutečnila **v KS ČSÚ v Plzni tisková konference na téma Krajská ročenka Plzeňského kraje 2017**.

O prezentaci projeví zájem zástupci Krajského úřadu Plzeňského kraje, Útvaru koncepce a rozvoje města Plzně, Regionální rozvojové agentury Plzeňského kraje a novináři.

Ředitelka Krajské správy ČSÚ v Pardubicích Veronika Tichá se na konci února setkala se zástupci Rady Pardubického kraje a hejtmánem Martinem Netolickým. Hovořila s nimi **o sběru dat, poskytování informací a přípravách na Sčítání lidu, domů a bytů 2021**. Účastníkům setkání věnovala kompaktní disky s krajskou ročenkou Pardubického kraje.

KRÁTCE

ČSÚ důvěřuje podle Centra pro výzkum veřejného mínění 63 % občanů.

Z institucí, které byly součástí průzkumu, byl Úřad hodnocen nejlépe.

bit.ly/2ph5ppl

Zisk českého zemědělství byl vloni třetí nejvyšší od začátku tisíciletí. Dosáhl 21,3 mld. Kč. Oproti předchozímu roku, který přinesl rekordní výsledky, však poklesl o 5,4%. Více informací naleznete v publikaci ČSÚ **Souhrnný zemědělský účet** – předběžné výsledky 2017.

bit.ly/2DbRvt7

V titulu ČSÚ Vzdělávání dospělých v ČR v roce 2016

se dozvíte, že skoro polovina dospělých Čechů se celoživotně vzdělává. Většinou se účastní kurzů souvisejících s prací.

bit.ly/2u0FJcX

V prvním čísle jubilejního ročníku časopisu **Demografie** naleznete řadu zajímavých příspěvků. Například článek od Romana Kurkina a Magdalény Baštecké o odhadu obvykle bydličního obyvatelstva ČR v období mezi sčítáními.

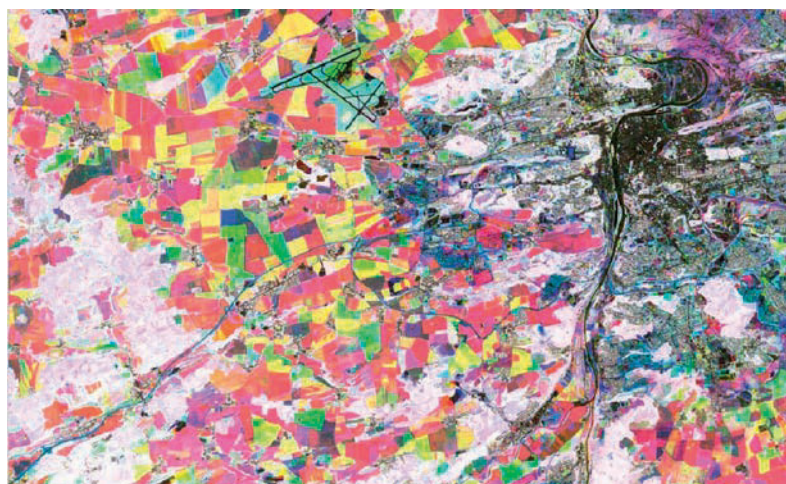
bit.ly/2pjm2l

Copernicus a statistika

Na katedře aplikované geoinformatiky a kartografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy se začátkem roku uskutečnil odborný seminář Copernicus. Jeho cílem bylo ukázat v praxi, jak se dají využít družicová data ve statistice.

JAN HONNER
odbor vnější komunikace

▲ Družicový snímek okolí Prahy.

Program semináře byl zdařile rozdělen do dvou částí, a sice teoretické a praktické.

V teoretické části byly popsány nejnovější trendy, budoucí perspektivy a možnosti dálkového průzkumu Země.

Největší důraz byl logicky kladen na služby programu Copernicus, jenž je druhým základním pilířem vesmírné politiky Evropské unie (prvním je navigační systém Galileo).

Cílem programu je poskytování kvalitních a rychlých služeb, především v záležitostech spojených s životním prostředím, regionálním rozvojem, bezpečností a podobně. Program, ve stručnosti, funguje na základě získávání dat z družic Sentinel 1–5, které zajišťuje ESA (Evropská vesmírná agentura). Tato data

shromažďuje síť pozemních senzorů, ze kterých je lze přímo zpracovávat pro konkrétní účely krizových řízení, monitoringu území, bezpečnosti, atmosféry, mořského prostředí nebo změny klimatu. V České republice byl pro tyto účely zřízen Národní sekretariát GEO/Copernicus.

V praktické části dostali účastníci semináře možnost seznámit se s volně dostupnými daty z družice Sentinel-2 za pomoci volně stažitelného softwaru SNAP. Mohli si například vyzkoušet, jak důležité je při práci s družicovými daty odstranit nežádoucí efekty atmosféry (např. oblačnost) pomocí barevné syntézy. Také se dozvěděli, jak je možné konkrétně určit zdraví nebo stáří vegetace díky nastavení křivky spektrální odrazivosti, jelikož každý krajinný pokryv má jinou odrazivost v závislosti na délce dopadajícího záření.

VÝHODY PROGRAMU COPERNICUS

Program Copernicus představuje velký potenciál hlavně v oblastech životního prostředí a regionálního rozvoje. Jeho obrovskou výhodou je bezesporu to, že veškerá data i software pro jejich zpracování jsou po jednoduché registraci zdarma a volně k dispozici.

Semináře se za Český statistický úřad zúčastnili Jan Honner, Ondřej Junáček a Tomáš Hamerský, kteří se danou problematikou profesně zabývají.

Seminář zařadil odbor územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj ve spolupráci s Národním sekretariátem GEO/Copernicus a již zmíněnou katedrou.

bit.ly/2pgHvKc,
bit.ly/1hOj2EE

Demografie

Odborný recenzovaný
demografický časopis ČSÚ

4x ročně
tištěný
i on-line

v citačních
databázích
Scopus a ESCI

1 Demografie
rok 2018
ročník 60
revue pro výzkum
populačního vývoje

Magdaléna Baštecká – Roman Kurkin
Odhad obvyklé bydliště obyvatelstva České republiky v intercenzálním období
Laco Toušek – Václav Hájek
Ladislav Průša
Nový projekt vývoje počtu pracovníků na péči v ČR do roku 2030

KRÁTCE

V roce 2017 denně odbavilo 24 největších německých letišť **322 tis. cestujících**. To je přibližně tolik jako počet obyvatel Bonnu. Rekord z roku 2016 tak byl opět překonán, když meziroční nárůst dosáhl 5,1 %.

bit.ly/2EWCIEz

Šedm z deseti obyvatel EU bylo v roce 2016 vlastníkem nemovitostí, v níž bydlí. Mezi cizinci, kteří v EU žijí, jich nemovitosti vlastní pouze necelá třetina. Téměř ve všech zemích EU je podíl rezidentů vlastních nemovitostí vyšší než mezi cizinci.

bit.ly/2lw19ME

Z posledních údajů německého statistického úřadu vyplývá, že **na skládkách končí jen 15 % elektronického odpadu**.

bit.ly/2piisXr

Počet případů úmrtí na rakovinu u dětí ve věku 0–14 let v Nizozemsku poklesl. Ke snížení došlo především u leukémie, na niž v 70. letech minulého století umíralo 80 dětí ročně, ve druhé dekádě 21. stol. je v této věkové kategorii zaznamenáno **ročně 15 úmrtí na leukémii**.

bit.ly/2oDdSTh

Schopnost „spočítat ovečky“ s věkem klesá

Nespavost je považována za určitou daň stárnutí. Celkový počet prospaných hodin se s věkem příliš nemění, ale staří lidé mají pocit, že jsou nevyspalí. Neléčená nespavost nejenom že snižuje kvalitu života, ale také zvyšuje riziko vzniku závažných komplikací.

EVA HENZLEROVÁ
odbor vnější komunikace

Po pětadesátém roce života se doba spánku fyziologicky nezbytná k tomu, aby se člověk cítil dobře, snižuje jen nepatrně. Studie kanadského statistického úřadu uvádí, že muži ve věku 18–64 let spí průměrně sedm hodin, ženy pak o necelou čtvrt hodinu déle. Muži 65–74letí spali průměrně 7 hod. a 16 min., ženy o 3 min. méně. Více než dvě pětiny (42 %) mužů ve věku ekonomické aktivity uvedly, že mají alespoň občas potíže s usínáním. Z mužů starších 65 let o těchto obtížích hovořily právě dvě pětiny (40 %), avšak tito muži častěji uváděli závažnější problémy s usínáním a častější buzení. Mezi ženami ve věku 18–64 let jich hlásilo potíže se spánkem 55 %, ve věku nad 65 let to bylo o čtyři procentní body více. I u nich se obtíže s věkem stupňovaly.

Problémy se spánkem mají u mužů a u žen různé biologické příčiny. U starších mužů to bývají problémy s prostatou a močovými cestami. Ženy pak více sužují úzkosti a deprese, častěji také trpí nemocemi pohybového aparátu, které vyvolávají bolesti, a tak zhoršují spánek.

S věkem se také snižuje synchronizace biologických hodin s cyklem světlo-tma a stále častěji se stává, že lidé usnou i přes den. Lidé, kteří špatně spí, trpí častěji silnými bolestmi hlavy a mají násobně více úrazů a dopravních nehod než dobří spáči. Navíc u seniorů se tyto důsledky projevují výrazněji než u mladých lidí. Když v noci bezcílně chodí po bytě, nezřídka zakopnou, upadnou a zraní se. Pokud pak přes den podřimují, aby dohnali, co nenaspali v noci, ztrácejí sociální kontakty.

PŘÍČINY NESPAVOSTI

Najít příčinu nespavosti není snadné. Často je důvodem spánkových potíží skutečnost, že nedokážeme přestat přemýšlet, prostě neumíme takzvané vypnout. Autoři různých studií se shodují, že tento problém stojí za většinou případů nespavosti. V hlavách se nám stále něco převaluje. A starosti se nevyhýbají ani seniorům. Jsou to jak obavy o vlastní zdraví (jestli, když půjdeme k lékaři, nám „něco nenajde“, jestli tam máme jít zítra, nebo raději až pozítří, jestli se ještě zvládneme starat o zahrádku), o zdraví a život našich blízkých (jestli se vnučka, když už má dvě děti, také konečně vdá, jestli vnuk udělá státnice) a v neposlední řadě i starosti finanční (jestli jsme za zimu už neprotopili moc peněz, jestli se zase zvýší doplátky za léky).

bit.ly/2hkuWKe,
bit.ly/2E63rC9
bit.ly/2tdaHqJ

EUROSTAT

DOSTALA JSTE RŮŽI? NEJSPÍŠ BYLA Z KENI

ZA PRVNÍCH DESET MĚSÍCŮ ROKU 2017 SE DO ČLENSKÝCH ZEMÍ EU DOVEZLY RŮŽE V CELKOVÉ HODNOTĚ 624 MIL. EUR.

Více než polovina z dovezených růží v hodnotě 317 mil. eur, tj. 51 %, byla vypěstována v Keni. Každá pátá růže pocházela z Etiopie a 17 % růží bylo dovezeno z Ekvádoru. Následovaly Kolumbie (5 %) a Uganda (4 %). Pro více než tři ze čtyř růží je bránou do Evropské unie Nizozemsko. Hodnota růží vyvezených ze států EU do zemí mimo EU byla v roce 2017 desetkrát menší (62 mil. eur). Bezmála polovina z nich (45 %) putovala do Ruska.

 bit.ly/2F4teua

EUROSTAT

MEZI ZAMĚSTNANÝMI V KULTUŘE JE VYŠŠÍ PODÍL VYSOKOŠKOLÁKŮ

MEZI ROKY 2011 A 2016 SE POČET OSOB ZAMĚSTNANÝCH V KULTUŘE VE STÁTECH EU ZVÝŠIL O 549 TIS., TJ. O 7 %, A DOSÁHL 8,4 MIL. OSOB.

Zaměstnaní v kultuře představovali 3,7 % z celkového počtu zaměstnaných. Největší podíl vykazalo v roce 2016 Estonsko (5,3 % z celkového počtu zaměstnaných osob), následovaly Lucembursko (5,1 %) a Švédsko (5,0 %). České republice patřilo mezi unijními státy 11. místo (4,1 %), poslední tři příčky obsadily Bulharsko (2,8 %), Slovensko (2,5 %) a Rumunsko (1,6 %). Téměř dva miliony zaměstnaných v tomto odvětví pracovali jako umělci (herci, muzikanti, zpěváci, malíři, sochaři aj.) či spisovatelé, přičemž téměř polovina (48 %) byla sebezaměstnaná. Sebezaměstnaných v tomto odvětví tak bylo podstatně více než mezi zaměstnanými celkem, z nichž práci sám sobě dával jen každý sedmý (15 %). Bez zajímavosti není ani srovnání podílu vysokoškolsky vzdělaných, jichž mezi pracujícími v kultuře bylo téměř 60 %, zatímco mezi zaměstnanci bez ohledu na odvětví to byl pouze každý třetí (34 %).

 bit.ly/2FBzuHT

NIZOZEMSKO

NA ZIMNÍ DOVOLENOU AUTEM DO RAKOUSKÝCH HOR

V ZIMNÍ SEZÓNĚ 2016, TEDY MEZI 1. ŘÍJNEM 2015 A 29. DUBNEM 2016, USKUTEČNILI NIZOZEMCI 866 TIS. DOVOLENKOVÝCH CEST ZA SPORTEM. VE SROVNÁNÍ S PŘEDEŠLOU ZIMOU TO BYLO O 30 TIS. VÍCE.

U 515 tis. zimních dovolených (60 %) bylo pro Nizozemce cílovou zemí Rakousko, druhé místo patřilo s velkým odstupem Francii (17 %) a následovalo Německo s 8 % podílem. Obliba Švýcarska klesla na polovinu, a tak zatímco v sezóně 2015 tam mířil na zimní dovolenou každý desátý Nizozemec, o rok později to byl již jen každý dvacátý. Z těch, kteří vyjeli na zimní sportovní dovolenou, jich 2,7 % zamířilo do českých hor. To bylo více než těch, kteří si zvolili za cílovou destinaci Norsko, Finsko či Švédsko.

Nikterak nepřekvapí hlavní náplň zimních dovolených, a to sjezdové lyžování. Avšak poprvé od roku 2007 podíl osob uvádějících tuto aktivitu jako hlavní prázdninovou náplň poklesl pod hranici 70 % na 68,0 %. Stále větší oblibě se těší snowboarding (14,4 %) a zimní turistika (16,4 %). Obliba běžeckého lyžování klesá, v roce 2016 byla bílá stopa hlavním cílem jen každého stého Nizozemce, který vyrazil na zimní dovolenou do zahraničí.

Zimní prázdninové pobyty bývají kratší, v roce 2016 trvaly průměrně 8,6 dne, zatímco průměrná délka dovolené dosahovala téměř 13 dnů. Průměrné výdaje na jeden den zimních radovánek v zahraničí byly 83 eur, o 15 eur více než denní průměr běžné dovolené.

 bit.ly/2BRvpzm

Obchod Česka s Jižní Koreou

Korejská republika patří mezi významné mimoevropské obchodní partnery naší země. Její pozice se mezi obchodními partnery stabilně zvyšovala, přičemž v roce 2017 se stala 15. nejvýznamnějším obchodním partnerem z hlediska výše obrátu.

DAGMAR ŽÁČKOVÁ

oddělení výstupů statistiky zahraničního obchodu

Obchodní bilance s Jižní Koreou (úředním názvem Korejská republika) je z pohledu České republiky dlouhodobě pasivní. Pro český export je však důležité, že velká část korejských dovozů je dále exportována ve formě finálních českých produktů. Obrat v rámci vzájemné obchodní výměny mezi Českem a Korejskou republikou i výše deficitu pak souvisí s obchodní a investiční politikou korejských partnerů s českými podniky.

DO NEBO Z JIŽNÍ KOREJE SE VOZÍ HLAVNĚ AUTA

Důležitými vývozními artikly jsou jak v případě České republiky, tak Korejské republiky především produkty automobilového průmyslu.

Podíl exportu našich firem do Korejské republiky je dlouhodobě velmi malý. V roce 2017 dosáhl pouze 0,25 % našeho celkového exportu a jako exportní destinace zaujala Korejská republika až 37. místo. Na vývozu se největším objemem podílely výrobky 7. a 8. třídy mezinárodní klasifikace zboží SITC, tedy stroje a dopravní prostředky (5 324,2 mil. Kč) a průmyslové spotřební zboží (1 778,7 mil. Kč). Vývoz do Korejské republiky je poměrně značně koncentrovaný, 10 nejvýznamnějších vývozních skupin komodit představuje téměř polovinu celkového vývozu České republiky do Jižní Koreje.

Nejvyššího objemu vývozu dosáhlo v roce 2017 zboží patřící do skupiny zařízení elektrická a mechanická pro domácnost, které nahradilo na pozici prvního místa komodity minulých let, jimiž byly dětské stavebnice, hračky a hry a dále optické přístroje a zařízení. Pokud jde o vývozy pro automobilový

průmysl, podílel se tento segment v roce 2017 na celkovém vývozu České republiky do Korejské republiky 5,4 %.

Mezi další významné vývozní komodity patří chemické výrobky, plasty a výrobky z nich, včetně umělých střívek pro potravinářský průmysl, pneumatiky, přístroje pro elektrický záznam a reprodukci zvuku a TV obrazu, palivo do letadel, pivo, dřevo a dřevěné výrobky a různé potravinové přípravky včetně pečárenského zboží.

CELKOVÉ SALDO JE STABILNĚ ZÁPORNÉ

Vliv importu z Korejské republiky je významně větší, jeho podíl na celkových dovozech je 2,6 %, přičemž téměř třetinu se na něm podílejí komponenty do automobilů, následuje elektronika a kancelářská technika. Z pohledu dovozní destinace zaujímá Korejská republika 10. místo. Celkové saldo zahraničního obchodu je stabilně záporné a v roce 2017 podle předběžných údajů činilo -88,5 mld. Kč.

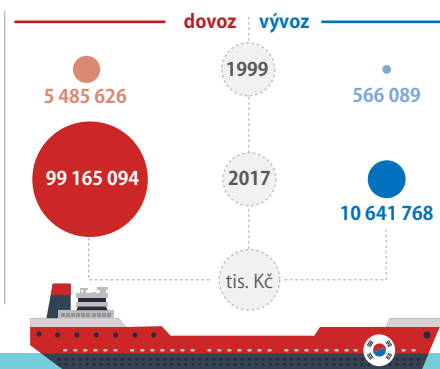
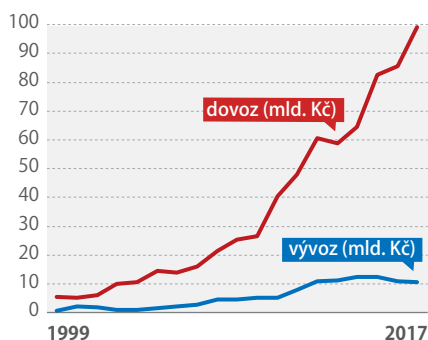
Hodnoty v časové řadě ukazují rostoucí trend a vyšší tempa růstu než u vývozu. Na jihokorejském importu do České republiky se drtivou většinou podílí 7. třída SITC (stroje a dopravní prostředky), která v roce 2017 vykazala hodnotu 74 361,8 mil. Kč, následovaná zbožím třídy 6. (tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu) s hodnotou dovozu ve výši 12 110,4 mil. Kč a třídy 8. (průmyslové spotřební zboží) v hodnotě 6 295,3 mil. Kč.

Největší hodnotu dovozu zaznamenaly, tak jako v předchozích letech, komponenty pro automobilový průmysl, které v roce 2017 tvořily více než čtvrtinu celkových dovozů z Korejské republiky, u osobních automobilů činil tento podíl 2,3 %.

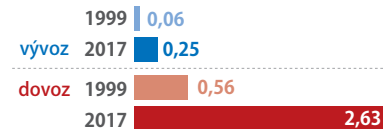

Z pohledu dovozní destinace zaujímá Korejská republika **10. místo**.

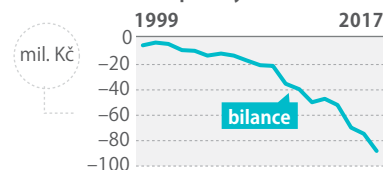
VÝVOZ A DOVOZ ZBOŽÍ Z/DO JIŽNÍ KOREJE, 1999–2017

Podíl na celkovém vývozu/dovozu ČR (%)

Bilance ZO České republiky s Jižní Koreou

Zdroj: ČSÚ

Korejci přišli Česku na chuť

Návštěvnost z Jižní Koreje zdárně konkuruje příjezdům z Číny. Bezmála čtyřnásobně překonává příjezdy hostů z Japonska.

ROMAN MIKULA
oddělení statistiky
cestovního ruchu

Od roku 2005 sleduje statistika hromadných ubytovacích zařízení návštěvnost hostů z Jižní Koreje. V prvních letech se počty příjezdů pohybovaly v řádu několika desítek tisíc ročně. V loňském roce vzrostla návštěvnost z Korejského poloostrova na více než 400 tis. hostů.

Podle nejnovějších údajů z roku 2017 dosáhl počet příjezdů z Jižní Koreje do hromadných ubytovacích zařízení celkem 417 tis. Bylo to o 28,2 % více než v roce 2016. Od roku 2012 se průměrné tempo ročního přírůstku pohybuje na 25 procentních bodech ročně. Celkem se v loňském roce v Česku ubytovalo třikrát více Korejců než v roce 2012.

Podobně jako příjezdy se zvyšují také počty přenocování. V roce 2017 strávili korejští hosté v hotelech, penzionech a dalších zařízeních celkem 656 tis. nocí, což meziročně představovalo 25,8 % zvýšení.

V porovnání s ostatními asijskými zeměmi to však bylo o 90 tis. nocí méně než u čínských hostů a o 32 tis. přenocování méně než u návštěvníků z Izraele.

HOSTÉ Z VÝCHODNÍ ASIE OBECNĚ PREFERUJÍ KRATŠÍ POBYTY

Průměrně zůstane v Česku host z Jižní Koreje ubytován na 2,6 dne. U návštěv z Číny nebo Tchaj-wanu je to 2,5 dne, Japonci zde stráví v průměru 3,1 dne. Naopak hosté z Arabského poloostrova, kteří mají v oblíbenosti české a moravské lázně, jsou ubytováni na delší dobu, například návštěvníci ze Saúdské Arábie zde pobývají v průměru 6,9 dne.

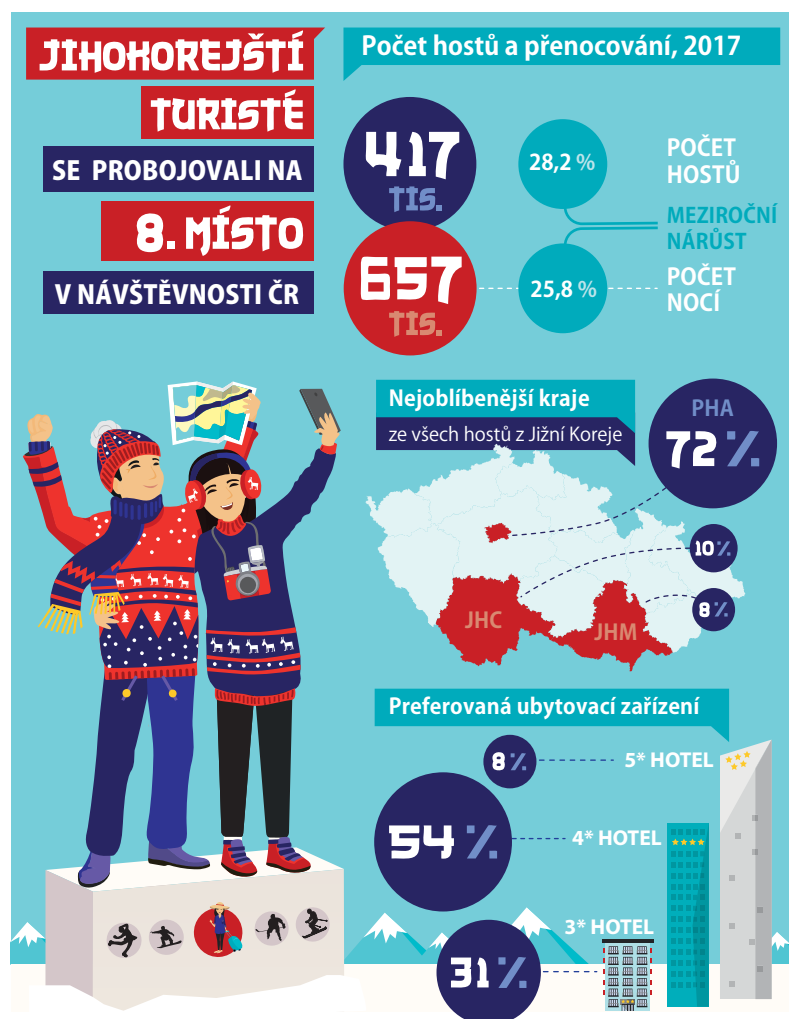
Hosté z Jižní Koreje se v loňském roce z 54 % ubytovali ve 4* hotelech. Více než 8 % návštěvníků preferovalo ubytování v nejvyšší, pětihvězdičkové hotelové třídě a bezmála třetina hostů (31 %) si vybrala některý ze 3* hotelů. V porovnání s čínskými hosty, kde je podíl na ubytování ve 3* hotelech 12,1 %, nebo japonskými hosty (13,8 %) dávají tedy Korejci častěji přednost ubytování v tomto nižším hotelovém segmentu. Také preference luxusních 5* hotelů jsou více na straně Japonců (podíl 19 %) a Číňanů (12,4 %).

VĚTŠINA NÁVŠTĚV Z JIHU KOREJSKÉHO POLOOSTROVA MÍŘÍ DO PRAHY

V roce 2017 se 72 % návštěvníků z Jižní Koreje ubytovalo v Praze. Zde se také uskutečnily tři ze čtyř nocí, které Korejci v Česku strávili. Druhým v oblíbenosti byl Jihočeský kraj, ve kterém se ubytovalo 10 % hostů. Na třetí příčce skončil Jihomoravský kraj, kam přicestovalo 8,3 % Korejců.

Při porovnání výsledků návštěvnosti od roku 2012 je patrná zvyšující se koncentrace turistiky z Jižní Koreje do Prahy. Zatímco v roce 2012 se ubytovalo v našem hlavním městě 60 % ze všech hostů z této asijské země, v roce 2017 to bylo již 72 %. Oblíbenými lokalitami pro ubytování se v průběhu pěti let staly jižní Čechy a jižní Morava a naopak hostů ubylo především ve Středočeském kraji (z republikového podílu 12,5 % na 2,8 %) a na Karlovarsku (z 5,2 % na 1,8 %).

Oblíbenými městy, kam korejští turisté v roce 2017 zavítali a využili služeb některého z ubytovacích zařízení, byly kromě již zmíněné Prahy také Brno, České Budějovice nebo Český Krumlov. Několik tisíc korejských hostů se ubytovalo také v Plzni nebo ve středočeských Roztokách. Zajímavý je rovněž Frýdek-Místek, kde se realizuje mnoho přenocování v souvislosti se služebními cestami do korejské automobilky v blízkých Nošovicích.

Zdroj: ČSÚ (k 8. 2. 2018)

Maloobchodu se vloni dařilo

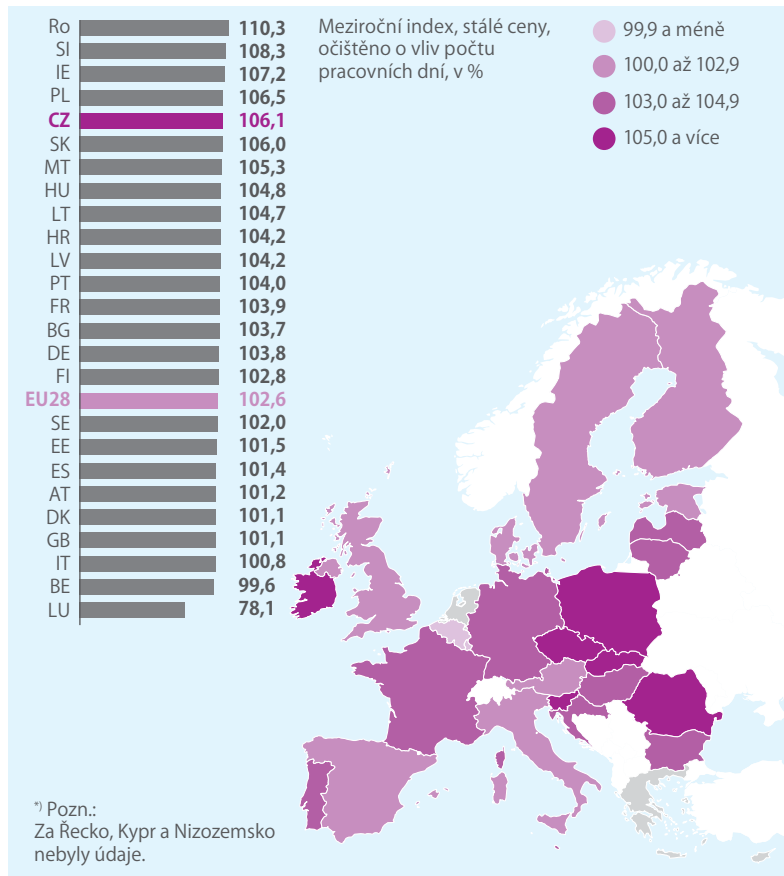
Maloobchodní tržby již třetím rokem v řadě rostly více než pětiprocentním tempem. Z hlediska dynamiky růstu byl rok 2017 třetím nejlepším od roku 2008.

JANA MEZIHORÁKOVÁ
oddělení statistiky obchodu, dopravy a informačních činností

V maloobchodě (CZ-NACE 47) se neočištěné tržby meziročně reálně zvýšily ve všech měsících roku 2017. Největší vliv na jejich růst měl prodej nepotravinářského zboží, který se významně podílel i na březnovém nejvyšším meziročním růstu maloobchodu, a to o 8,7%. Naopak nejnižší růst (o 0,9 %) byl vykázan v únoru. Vývoj tržeb maloobchodu byl v prvních třech čtvrtletích poměrně vyrovnaný s meziročním růstem o 5,3 až 5,5 %, ve 4. čtvrtletí zrychlil na 6,2%. Z hlediska dynamiky růstu byl rok 2017 třetím nejlepším od roku 2008. Více rostly tržby jen v roce 2015 (o 6,3%) a v roce 2016 (o 5,7%). Oproti roku 2016 se tempo

MEZIROČNÍ INDEX MALOOBCHODNÍCH TRŽEB V EU¹⁾, 2017 (%)

Zdroj: Eurostat (k 8. 2. 2018)

EVROPSKÁ UNIE
102,6 %

ČESKÁ REPUBLIKA
106,1 %

LEDEN 2018

PRŮMYSL

+ 5,5 %

Průmyslová produkce meziročně vzrostla o 5,5%. Po vyloučení sezónních vlivů byla oproti prosinci 2017 meziměsíčně nižší o 0,6%.

MALOOBCHOD

+ 8,2 %

Tržby v maloobchodě (NACE 47) očištěné od kalendářních vlivů vzrostly reálně meziročně o 8,2%, stejně jako bez očištění. Růst vykazaly všechny sortimentní skupiny prodejen s výjimkou výrobků pro kulturu, sport a rekreaci.

STAVEBNICTVÍ

+ 33,6 %

Stavební produkce v lednu 2018 reálně meziročně vzrostla o 33,6%, očištěná od sezónních vlivů byla oproti prosinci 2017 meziměsíčně vyšší o 0,8%.

SLUŽBY

+ 5,5 %

Po očištění od kalendářních vlivů se tržby za služby meziročně reálně zvýšily o 5,5%, shodně jako bez očištění. Růst neočištěných tržeb vykazala všechna odvětví služeb s výjimkou činností v oblasti nemovitostí.

CESTOVNÍ RUCH

+ 7,5 %

Ubytovací statistika vykazala v lednu meziroční zvýšení počtu hostů v hotelech o 7,5%. Počet přenocování v těchto ubytovacích zařízeních vzrostl o 5,9%.

růstu tržeb nepotravinářského zboží zvýšilo, naopak u pohonných hmot a potravin se snížilo.

Tržby za nepotravinářské zboží bez pohonných hmot v roce 2017 meziročně vzrostly o 8,4%. Největší vliv na zvýšení tržeb za nepotravinářské zboží měl internetový nebo zásilkový prodej, který vzrostl meziročně o 21,4%. Obliba nákupů na internetu je dlouhodobě vysoká. Rozšiřuje se také sortiment zboží nabízeného prostřednictvím internetu. V posledních letech se začalo ve větší míře prodávat přes internet zboží každodenní potřeby a také potraviny. Internetový prodej navíc některé obchody nově využívají i jako doplňkovou formu svého prodeje.

TRŽBY ZA PRODEJ POHONNÝCH HMOT VZROSTLY

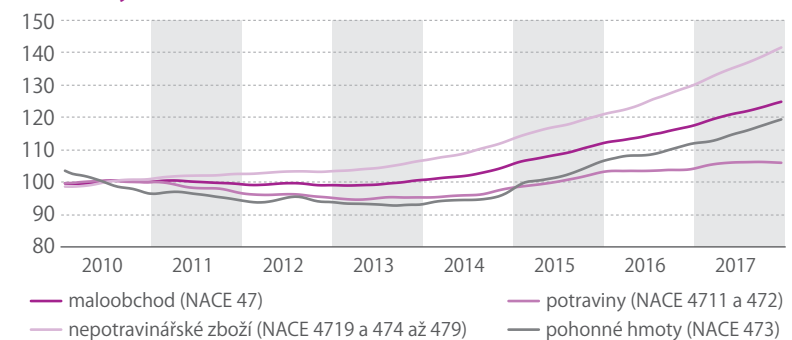
Ve všech hlavních sortimentních skupinách nepotravinářského zboží se tržby meziročně zvýšily. Zrychlení tempa růstu zaznamenaly specializované prodejny s oděvy a obuví, počítačovým a komunikačním zařízením či s výrobky pro kulturu, sport a rekreaci, které vykázaly více než 8% nárůst tržeb. Tržby rostly také v prodejnách s výrobky pro domácnost a s farmaceutickým, zdravotnickým a kosmetickým zbožím.

Prodej pohonných hmot v roce 2017 vzrostl reálně meziročně o 5,0%. Vlivem zvyšování cen pohonných hmot v loňském roce (o 7% v průměru) utržili obchodníci v běžných cenách o 12,4% více.

Tržby za potraviny za celý rok 2017 meziročně vzrostly ve stálých cenách o 2,0%, v běžných cenách o 6,1%. Pokles tržeb ve stálých cenách byl zaznamenán pouze v únoru, v ostatních měsících tržby rostly. Prodej v nespécializovaných prodejnách s převahou potravin se zvýšil o 2,0% a ve specializovaných prodejnách potravin o 1,7%.

Tržby devíti největších maloobchodních řetězců s převahou prodeje potravin se v roce 2017 v běžných cenách meziročně zvýšily o 5,5%, což je nejvíce

TRŽBY V MALOOBCHODĚ V ČR V LETECH 2010–2017 (stálé ceny, trend, 2010 = 100)

Zdroj: ČSÚ (k 8. 2. 2018)

od počátku jejich sledování, tj. od roku 2010. Za zboží byl vykázán nárůst tržeb o 7,0%, v tom za potraviny o 7,3% a nepotravinářské zboží o 5,2%. Pokles byl zaznamenán pouze v prosinci za prodej nepotravinářského zboží (o 1,8%), ve všech ostatních měsících roku tržby rostly. Tržby se zvýšily také za tabákové výrobky (o 7,3%) a za alkoholické nápoje (o 6,1%).

Maloobchodní tržby v roce 2017 v České republice, očištěné o kalendářní vlivy, meziročně vzrostly o 6,1%, v celé EU28 se zvýšily o 2,6%. Již po páté v řadě bylo v ČR zaznamenáno vyšší tempo růstu tržeb než v Evropské unii. V ČR tržby rostly pátým nejvyšším tempem, vyšší růst vykázalo Rumunsko (o 10,3%), Slovinsko (o 8,3%), Irsko (o 7,2%) a Polsko (o 6,5%). Pokles byl zaznamenán pouze v Belgii (o 0,4%) a Lucembursku (o 21,9%), v ostatních zemích se tržby zvýšily (pozn.: zatím nejsou k dispozici údaje za Řecko, Kypr a Nizozemsko). Ze sousedních států se kromě zmíněného Polska tržby meziročně zvýšily také na Slovensku (o 6,0%), v Maďarsku (o 4,8%), v Německu (o 3,0%) a v Rakousku (o 1,2%).

Maloobchodní tržby v roce 2017 v ČR, očištěné o kalendářní vlivy, meziročně vzrostly o 6,1%, v celé EU28 se zvýšily o 2,6%.

ÚNOR 2018

SOUHRNNÝ INDIKÁTOR DŮVĚRY

Důvěra podnikatelů se mírně zvýšila o 0,6 bodu a mezi spotřebiteli se mírně snížila o 0,3 bodu.

+ 0,4 bodu

PRŮMYSL

- 0,3 bodu

Indikátor důvěry v průmyslu se mírně snížil o 0,3 bodu na hodnotu 96,5. Oproti únoru 2017 je důvěra stejná.

STAVEBNICTVÍ

+ 5,6 bodu

Důvěra podnikatelů ve stavebnictví se zvýšila. Indikátor důvěry vzrostl o 5,6 bodu na hodnotu 93,5. Meziročně je také vyšší.

OBCHOD

+ 0,3 bodu

Indikátor důvěry se v obchodě zvýšil o 0,3 bodu na hodnotu 103,2. V meziročním srovnání je ovšem na nižší úrovni.

SLUŽBY

+ 0,9 bodu

Indikátor důvěry ve vybraných odvětvích služeb (vč. bankovního sektoru) se zvýšil o 0,9 bodu na hodnotu 98,1. Oproti únoru 2017 je také vyšší.

SPOTŘEBITELÉ

- 0,3 bodu

Bazický index indikátoru důvěry spotřebitelů se meziměsíčně mírně snížil o 0,3 bodu na hodnotu 112,0. V meziročním srovnání je ovšem vyšší.

Evropské domácnosti snižují své závazky

Aktiva českých domácností mají v nadprůměrné míře podobu hotovosti a vkladů.

KAROLÍNA SŮKUPOVÁ
oddělení
svodných analýz

V únoru Eurostat zveřejnil podrobné údaje o finanční rozvaze jednotlivých sektorů evropské ekonomiky za rok 2016. V následujícím textu se zaměříme na domácnosti. Na straně aktiv domácnosti vykazují hotovost a vklady, podíly v investičních fondech, výnosy z vlastnictví a držené dluhopisy a obligace. Další významnou položkou jsou uzavřená pojištění, účasti v penzijních fondech a nároky na penze. Na straně pasiv mají domácnosti závazky, kterými jsou především hypotéky a další půjčky.

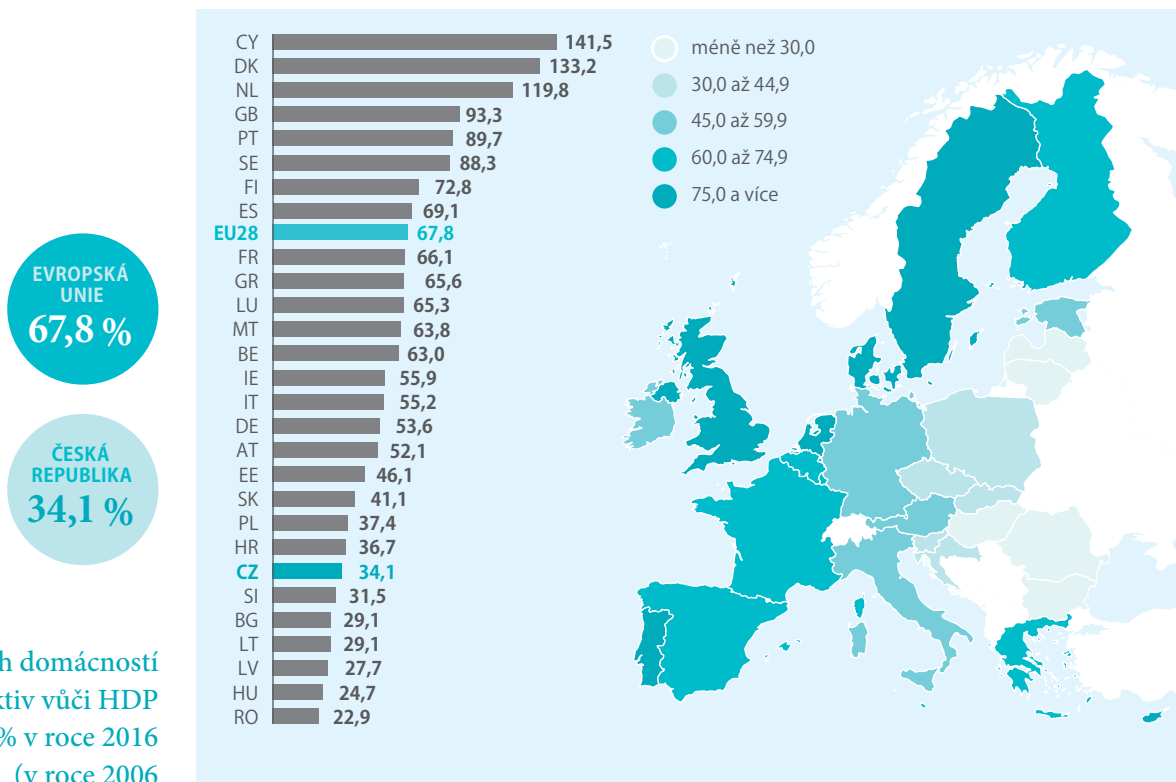
Vlivem finanční a ekonomické krize poklesla hodnota účasti domácností v podílových fondech. Od roku 2009

aktiva domácností rostou, stejně jako jejich podíl vůči HDP (227,1 % v roce 2016). Podíl závazků vůči HDP v roce 2016 činil 67,8 % a od roku 2009 klesl o 7 procentních bodů (p. b.).

U českých domácností podíl aktiv vůči HDP činil 115,4 % v roce 2016 (v roce 2006 to bylo 81,2 %). Výrazný růst uvedeného ukazatele odstartoval po roce 2005. Podobně rostl i podíl závazků vůči HDP. Ten v roce 2016 činil 34,1 % (jeden z nejnižších v EU) a od roku 2006 se zvýšil o 12,1 p. b. Až po roce 2002 se totiž v Česku začaly rozšiřovat úvěry na bydlení, které nyní tvoří podstatnou část závazků domácností.

V Česku v roce 2016 tvořily hotovost a vklady 50,9 % aktiv domácností. Podíly v investičních fondech a výnosy z vlastnictví se na aktivech podílely 28,7 % a 12,8 % tvořilo pojištění, penzijní fondy a nároky na vyplácené penze. Poměrně malou, ale zajímavou položkou jsou dluhopisy a obligace, jejichž podíl na aktivech českých domácností výrazněji roste od roku 2010 a v roce 2016 dosáhl 3,7%. V Evropské unii jde přitom vývoj opačným směrem. V porovnání s EU (30,4%) mají domácnosti v ČR mnohem vyšší podíl hotovosti a vkladů a výrazně méně jsou v jejich aktivech zastoupeny penzijní fondy, pojištění a nárok na penzi (v EU 38,8 %).

PODÍL ZÁVAZKŮ DOMÁCNOSTÍ VŮČI HDP V EU, 2016 (%)

EVROPSKÁ UNIE
67,8 %

ČESKÁ REPUBLIKA
34,1 %

U českých domácností podíl aktiv vůči HDP činil 115,4 % v roce 2016 (v roce 2006 to bylo 81,2 %).

Zdroj: Eurostat

TÉMA

20

Dluhy straší
Evropu

22

Zadluženost
přijetí eura
nebrání

24

Nejmenší dluh
má Estonsko,
největší Řecko

25

Dluhy
na export

DLUHY

Dluhy straší Evropu

Statistika umí nejen potěšit, ale i vystrašit. Stav a vývoj zadlužení evropských zemí patřily v poslední dekádě k těm údajům, které veřejnost spíše děsily.

**VÁCLAV
RYBÁČEK**

ředitel odboru
vládních a finančních
úctů

Od roku 2007 míra zadlužení v Evropské unii dynamicky rostla. S tím rostly obavy veřejnosti, zda vlády dokážou ufinancovat veřejné služby, sociální zabezpečení či dluhovou zátěž v podobě placení úroků. Vedly se diskuse o udržitelnosti měnové stability, obzvláště Evropské měnové unie. Údaje o dlužích proto poutaly čím dál větší pozornost a s tím rostl i tlak na jejich kvalitu a vypovídací schopnost. V poslední dekádě tak statistika dluhů udělala dlouhé kroky kupředu.

ÚDAJE O DLUŽÍCH STÁTŮ PŘITAHUJÍ POZORNOST

Zadlužení Evropské unie jako celku vykazalo v roce 2016 úroveň 83,2 %, v eurozóně to bylo 88,9 % HDP. Mírně klesající trend byl dán zejména současnou fází hospodářského cyklu, a tedy relativně silným růstem nominálního hrubého domácího produktu.

Výpočet dluhu se v průběhu let stal komplikovanějším, nicméně pro dobro vypovídací schopnosti. Ale popořádku. Předně zde máme na mysli dluh tak, jak je kvantifikován pro tzv. Excessive deficit procedure (EDP), tedy mechanismus monitorování a řízení veřejných financí v Evropské unii.

Jak ukazuje schéma, EDP jde daleko za vymezení státu, a poskytuje tak širší pohled na stav veřejných financí. Současně preferuje hledisko dlužnické. Sleduje, kolik musí dlužník skutečně zaplatit při splatnosti svého dluhu, například půjček nebo emitovaných dluhopisů.

83,2 % HDP
zadlužení Evropské
unie jako celku, 2016

88,9 % HDP
zadlužení
v eurozóně, 2016

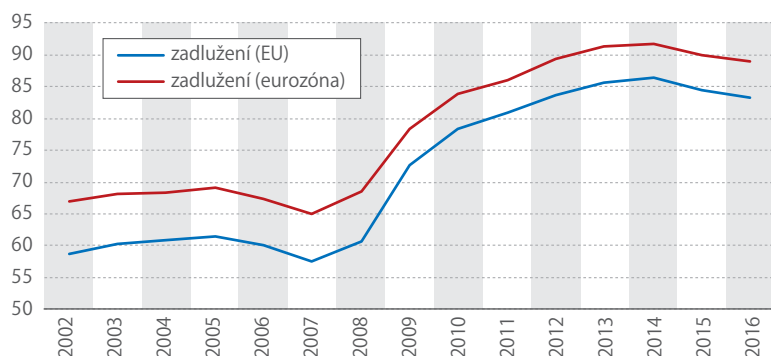

Definice dluhu je zdánlivě jednoznačná, obsahuje úvěry, dluhopisy, ale i přijaté vklady či emitované oběživo. Ovšem hraniční případy i vynalézavost některých států donutily statistiky vymezení instrumentů postupně precizovat i rozšiřovat. Zejména šlo o známý příklad Řecka a derivátového obchodu s faktickou povahou půjčky. Významnou motivací byl samozřejmě fakt, že deriváty do vymezení dluhu nespádají. Avšak jsou-li uzavřeny za podobně nestandardních podmínek, jak se tomu stalo v Řecku, musejí být do dluhu dnes již započítány.

KONSOLIDOVANÁ PODOBA DLUHU

Nicméně existuje řada dalších metodických aspektů údajů o dlužích, které stojí z pohledu uživatele za pozornost. Významnou charakteristikou je konsolidovaná podoba dluhu. Jinými slovy, sektor vládních institucí je sledován jako jedna entita, jeden

MÍRA ZADLUŽENÍ V EU A EVROPSKÉ MĚNOVÉ UNII, 2002–2016 (% HDP)

Zdroj: Eurostat

makroekonomický subjekt, a tudíž ekonomické vztahy uvnitř sektoru jsou z výsledných údajů vyloučeny. Investuje-li tak některá z vládních institucí do státních dluhopisů, nedojde k navýšení dluhu pro EDP (jedná se o interní dluh, který nenavýšuje celkové zadlužení sektoru navenek).

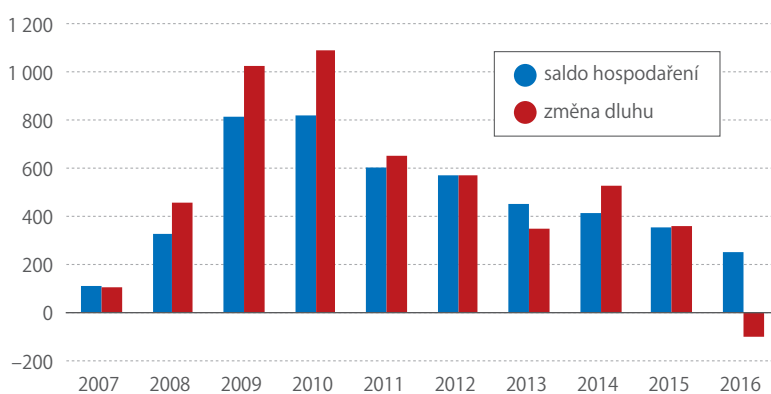
Vliv konsolidace není zcela zanedbatelný. Například v roce 2016 činil rozsah konsolidace dluhu českých vládních institucí 4 % HDP.

Dalším významným momentem tohoto tématu je zachycení naběhlých a dosud nezaplacených úroků z dluhu. Jedná se o běžný jev, neboť ke vzniku dluhu dochází v průběhu roku, ovšem pravidelné platby úroků jsou často realizovány jednou ročně. Po dobu mezi vznikem dluhu a koncem čtvrtletí, či roku, tak dochází k postupnému nabíhání úroků. Ačkoli se jedná o reálný závazek související s dluhem, definice dluhu s ním z významné části nepočítá a naběhlé nezaplacené úroky jsou jednoduše z konečné výše dluhu vyloučeny. Opět se nejedná o zcela zanedbatelné hodnoty, v České republice byl na konci roku 2016 rozsah takovýchto úroků přibližně 1,3 % HDP.

A do třetice, celkový nominální dluh je poměřován s HDP. Výsledkem je relativní úroveň zadlužení. Nemusíme tak pozorovat absolutní pokles částky

V České republice byl na konci roku 2016 rozsah úroků z dluhu přibližně 1,3 % HDP.

SALDO HOSPODAŘENÍ VS. ZMĚNA DLUHU V EU, 2007–2016 (mld. eur)

Zdroj: Eurostat

Rostoucí nezaměstnanost, výpadky daňových příjmů a záchranné operace přispěly k růstu míry zadlužení. Udržitelnost veřejných financí se tak stala výzvou, k jejímuž splnění mají přispět i fiskální údaje statistických úřadů.

dluhu, přesto může samozřejmě docházet k poklesům zadlužení, pokud růst HDP předstihuje růst dluhu v korunách. HDP ve jmenovateli uvedeného poměru je navíc vyjádřen v nominálních cenách, tudíž míra zadlužení je citlivá nejen na reálný růst ekonomiky, ale i na cenový vývoj. Udržitelnost fiskální pozice tak není hodnocena sama o sobě podle absolutní výše dluhu, ale v poměru k nominálnímu tempu růstu ekonomiky jako celku.

KLESAJÍCÍ DLUH PŘI DEFICITNÍM HOSPODAŘENÍ

Poslední metodická poznámka se vztahuje k často „záhadnému“ vztahu mezi saldem hospodaření v daném roce a změnou ve výši zadlužení. Vztah samozřejmě není přímý. Jako nemusí spotřebitel pokrýt mimořádný výdaj (například nákup nové pračky) půjčkou od banky, stejně tak nemusí vládní instituce svůj deficit pokrýt novým dluhem, například emisí dluhopisu. Alternativní možností je sáhnout do úspor, na běžný účet, prodat akcie či nefinanční aktiva, tedy snížit objem svých aktiv. V praxi tak můžeme pozorovat klesající dluh i při deficitním hospodaření, a naopak rostoucí dluh při přebytkovém hospodaření.

Kladné saldo znamená deficit. Ukazuje, o kolik by měl narůst nominální dluh. Odlišný vývoj dluhu je zjevný zejména v letech 2009, 2010 a 2017. Odtržení změny dluhu od salda je tak zejména výsledkem operací s aktivy držnými v sektoru vládních institucí.

Zadluženost přijetí eura nebrání

Se zadlužeností 36,77 % HDP patřilo Česko na konci roku 2016 mezi evropské premianty. Nižší úroveň vykázaly jen tři země. Avšak ne vždy jsme na tom byli tak dobře. Podívejme se, jaká byla dynamika vývoje dluhu ČR a jeho struktury od roku 1995.

**VÁCLAV
RYBÁČEK**

ředitel odboru
vládních a finančních
úctů

Nejnižší úroveň zadlužení spadla v roce 1996, a to na 11,65 % HDP. Poté dluh k HDP nepřetržitě rostl až do roku 2004, kdy dosáhl 28,53 %. Následovaly tři roky mírných poklesů, a to zejména díky silnějšímu růstu HDP. Dluh se k růstu vrátil v roce 2008 a následovaly roky skokových přírůstků až na dosud rekordních 44,91 % na konci roku 2013. Od té doby poměr dluhu k HDP každoročně klesá až na již zmíněnou hodnotu 36,77 %. Současně je však třeba dodat, že pokles poměru dluhu k HDP neznačí automaticky i pokles jeho nominální výše, ta za celé období meziročně klesla pouze třikrát, v letech 1996, 2014 a 2016.

Vývoj dluhu tak do určité míry popisuje i cyklický vývoj ekonomiky. Dluh má tendenci růst ve fázích recese, což je markantní zejména po roce 2009, kdy Českou republiku zasáhla globální ekonomická krize. V expanzivní fázi hospodářského cyklu měl dluh tendenci spíše setrvávat na stabilizované úrovni, ovšem s výjimkou posledních let, kdy silný růst nominálního HDP provází i zlepšené hospodaření vládních institucí. Relativní výše dluhu k HDP proto již tři roky klesá.

STRUKTURA DLUHOVÉHO PORTFOLIA SE MĚNÍ

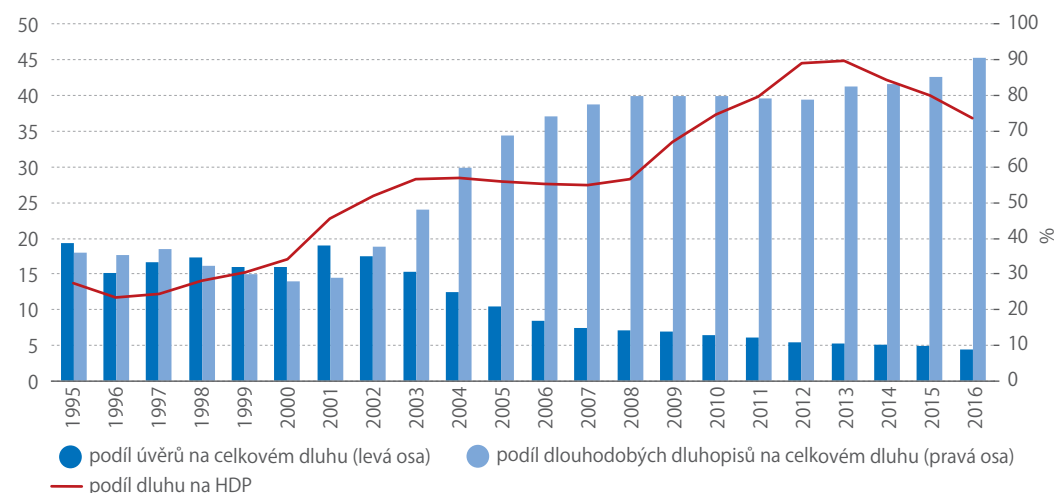
Vedle výše a poměru k HDP se však měnila i struktura dluhového portfolia, které tvoří oběživo a vklady, emitované dluhopisy či přijaté úvěry. Zatímco v roce 2001 tvořily přijaté úvěry 38 %

celkového dluhu, jejich role se na konci roku 2016 redukovala na pouze 9% podíl. Oproti tomu silně rostla role dlouhodobých dluhopisů, které začaly dominovat i na úkor svých krátkodobých protějšků. Nejnižšího podílu dosáhly dlouhodobé dluhopisy v roce 2000, a to pouze 28 %. V roce 2016 byl již podíl 91 % v nominálním dluhu. Financování skrze

VÝVOJ DLUHU A JEHO STRUKTURY V ČR, 1995–2016

Vývoj dluhu popisuje i cyklický vývoj ekonomiky. Dluh má tendenci růst ve fázích recese, což je markantní zejména po roce 2009.

Zdroj: ČSÚ

emise dlouhodobých dluhopisů na finančních trzích tak v současnosti jasně dominuje.

SALDO HOSPODAŘENÍ A ZMĚNA DLUHU

Podívejme se dále na dvě otázky, které s dluhem přímo souvisí.

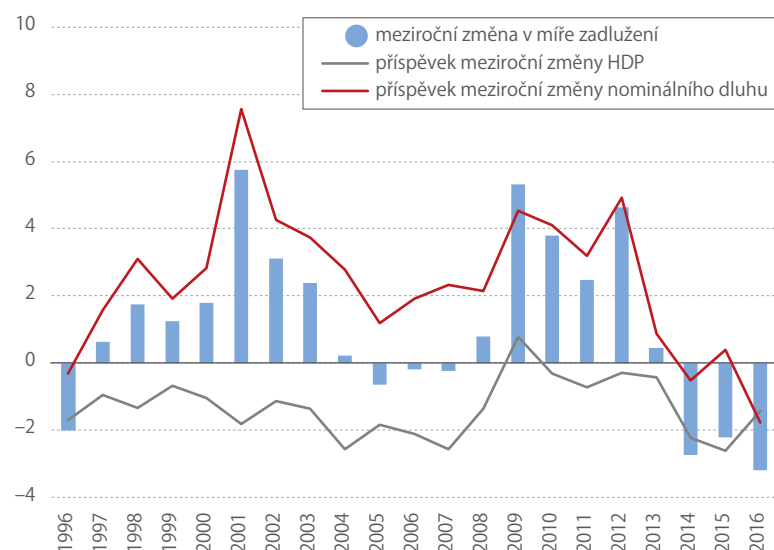
Odpovědi nemohou být v žádném případě vyčerpávající, nicméně poukážeme na klíčové vlivy, které v některých případech vývoj v obou položkách odchyly od intuitivní představy, že saldo hospodaření povede k odpovídající změně dluhu.

Významný „rozpor“ mezi saldem a změnou dluhu lze vysledovat hned v roce 1995. Hluboký deficit (–197 mld. Kč) byl pokryt operacemi ukrytými pod agregátem „čisté pořízení nefinančních aktiv“. Jinými slovy, v rámci privatizace došlo k předání rozsáhlého majetku, což v systému národního účetnictví představuje výdaj, který je ovšem kryt poklesem v objemu finančních aktiv (účastí). Rozsáhlá transakce s majetkem státu se tak nijak nedotkla celkového zadlužení, došlo pouze k předání majetku do soukromých rukou.

Druhý největší rozdíl mezi saldem a změnou dluhu lze vypořádat v roce 2014. Saldo hospodaření skončilo v deficitu 21 mld. Kč, nominální dluh přesto klesl o 83 mld. Kč. Jedním z důležitých důvodů bylo zapojení volných finančních prostředků získaných zejména z emisí v roce 2012. Tvorba této rezervy je na grafickém vyjádření zjevná v rekordně kladném čistém pořízení finančních aktiv. Stát jednoduše emitoval výrazný objem dluhopisů vzhledem k příznivé situaci na trzích, a získal tak značný objem peněžních prostředků „do zásoby“.

Jak ukazuje graf a záporné čisté pořízení finančních aktiv, podobný příběh se opakoval i v roce 2016. Tehdy saldo dosáhlo přebytku (+35 mld. Kč). Dluh klesl o rekordních 81 mld. Kč částečně i díky použití volných peněžních prostředků získaných v předcházejících letech. Právě způsob řízení likvidity ve veřejné sféře a její vliv na volatilitu dluhových indikátorů

ZMĚNY V MÍŘE ZADLUŽENÍ, PŘÍSPĚVKY HDP A NOMINÁLNÍHO DLUHU, ČR, 1996–2016 (p. b.)

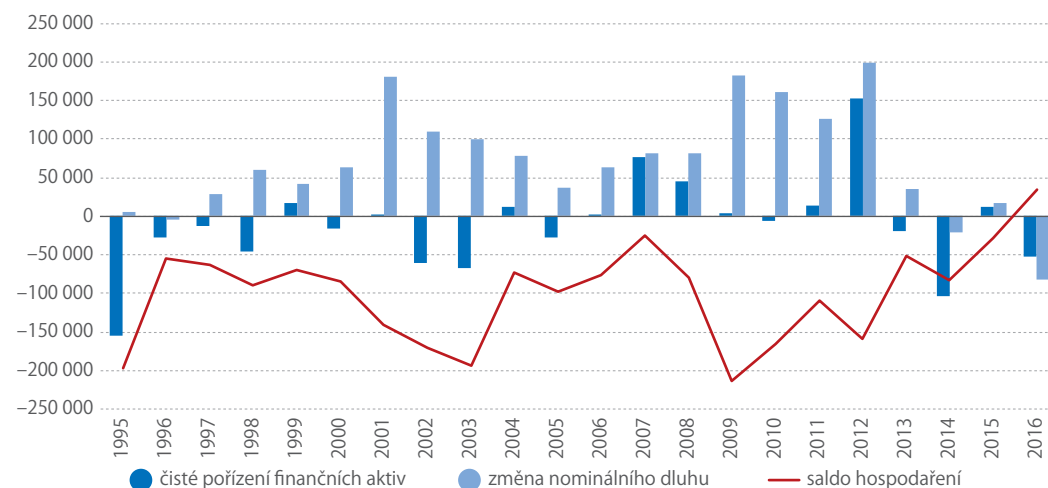
Zdroj: ČSÚ

stojí za voláním po vyjádření nikoli hrubého, ale čistého dluhu. V tomto případě by došlo k očištění výše dluhu o držbu likvidních aktiv, jako jsou právě peněžní prostředky. Vývoj v posledních letech ukazuje, že vykazování dluhů na čisté bázi by mělo své opodstatnění, nicméně evropská nařízení stále požadují reportování dluhů na bázi hrubé.

Ovšem ne vždy je samozřejmě za odchylkou salda od změny dluhu řízení likvidity. Za všechny můžeme zmínit rok 2012 s rekordním deficitem (–160 mld. Kč). Z této částky šlo 59 mld. Kč za církevními restitucemi a vznikem „nedluhového“ závazku vůči restituentům. Dále se 12 mld. Kč týkalo nutného ponížení pohledávky vůči Evropské unii z titulu předfinancovaných dotací, neboť Evropská komise provedla tzv. korekce. Opět bez dopadu na dluh vládních institucí v České republice.

Současná úroveň zadlužení i poslední salda hospodaření ČR naznačují, že v dohledné době by neměl mít náš stát problém s plněním maastrihtských kritérií.

SALDO HOSPODAŘENÍ A ZMĚNA DLUHU V ČR, 1995–2016

Zdroj: ČSÚ

Více informací najdete v **Analýze stupně ekonomické sladění České republiky s eurozónou**, kterou každoročně vypracovává Česká národní banka.
bit.ly/2u9nCur

Nejmenší dluh má Estonsko, největší Řecko

Většina zemí Evropské unie dlouhodobě nedodržuje maastrichtské kritérium. Jde o to, že hrubý konsolidovaný dluh k hrubému domácímu produktu nepřekročí 60 %. Tuto hranici v roce 2008 překročilo devět a v roce 2016 dokonce 16 členských států.

LUCIE BERANOVÁ
oddělení vládních účtů

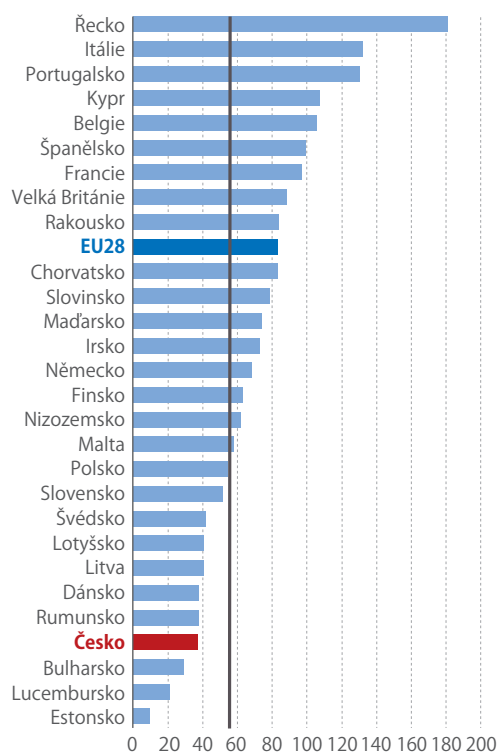

Od roku 2004 trvale překračují maastrichtské kritérium Belgie, Německo, Řecko, Francie, Itálie, Rakousko a Portugalsko. Přitom více než dvojnásobné překračování 60% hranice u Itálie a Portugalska není ničím výjimečným. Vůbec nejhůře si

v tomto směru vede Řecko, kde se už dluh dostal nad 180 % HDP.

Tato skutečnost pak zvyšuje poměr dluhu k HDP za celou Unii. Ten se od roku 2010 nedostal pod úroveň 80 % HDP. Jedinou ze zakládajících zemí EU, která má dluh nižší, je Lucembursko (24 % HDP).

DLUH SEKTORU VLÁDNÍCH INSTITUCÍ V EU, 2016 (% HDP)

Zdroj: ČSÚ

ESTONSKO JE ZEMÍ S DLOUHODOBĚ NEJNIŽŠÍ MÍROU ZADLUŽENOSTI

Státy připojené k EU po roce 2004 mají výši svých dluhů k HDP na nižších úrovních. Nejhůře si v posledních letech vede Kypr (107 % HDP), dále Chorvatsko (83 % HDP) a Slovinsko (79 % HDP). Nejdéle si nad zmíněnou hranici udržovala svůj dluh Malta, které se podařilo míru zadlužení od roku 2013 postupně snižovat (celkem o 10,8 procentního bodu) až na úroveň pod 60 % HDP v roce 2016.

Země platící eurem mají více než dvakrát častěji vyšší míru zadluženosti než státy, které platí vlastní měnou – v roce 2016 se jednalo o 13 z 19 států eurozóny. V předchozích dvou letech maastrichtské kritérium nedodrželo dokonce 14 států. Nejlépe se dodržování hranice od roku 2000 daří Estonsku, Litvě, Lotyšsku, Lucembursku a Slovensku. Estonsko je zemí s dlouhodobě nejnižší mírou zadluženosti, která se zpravidla pohybuje do 10 % HDP. Česká republika si v porovnání s ostatními státy vede velmi dobře. Míru zadluženosti se jí daří stále udržovat dokonce pod 45 % HDP. Za poslední tři roky došlo k poklesu míry zadluženosti o více než 8 procentních bodů na úroveň 37 % HDP v roce 2016. Pouze třem z devíti zemí mimo eurozónu se nedaří dané kritérium dodržovat. Jedná se o Chorvatsko, Velkou Británii a Maďarsko.

STRUKTURA DLUHU SE MEZI ZEMĚMI PŘÍLIŠ NELÍŠÍ

V posledních letech státy preferují na krytí dluhu zejména dlouhodobé instrumenty. Největší část dluhu mají ve formě dlouhodobých dluhových cenných papírů. Výjimkou jsou Estonsko, Řecko a Kypr, které mají nejvyšší podíl dluhu v dlouhodobých půjčkách, Řecko a Kypr je mají od mezinárodních věřitelů – zemí eurozóny a Mezinárodního měnového fondu.

Nejvyšší procento vydaných krátkodobých dluhových cenných papírů mělo v roce 2016 Maďarsko (15,4 %). Tento typ financování využívalo velmi často i v předcházejících letech. Většina zemí Evropské unie měla ve stejném roce nejméně zastoupené krátkodobé půjčky, ty se pohybovaly většinou do jednoho procenta. Pouze Švédsko se v tomto směru vymyká. Hodnoty okolo 10 % (12,8 % v roce 2016) u něj nejsou výjimečné. Medián podílu oběživa a vkladů na dluhu činil 1,5 %.

Vyšší podíly kolem 7–11 % jsou v posledních letech zejména u Irska, Velké Británie, Portugalska a Itálie.

V ČESKU DOMINUJÍ DLUHOPISY

Česká republika měla v roce 2016 ze všech států největší podíl dluhu v dlouhodobých dluhových cenných papírech (90,5 %). Zbylá část dluhu je financována především dlouhodobými půjčkami (8,6 %

V roce 2016 byl dluh České republiky alokovan z 55,2 % v českých korunách, z 44,4 % v eurech a z 0,4 % v japonských jenech.

a přijatými vklady (0,5 %). Největší podíl na dluhu sektoru vládních institucí má kapitola státního dluhu. Skrze ni stát vydává státní dluhopisy, přijímá dlouhodobé úvěry od Evropské investiční banky a spravuje prostředky státní pokladny.

Druhý nejvyšší podíl na dluhu České republiky mají banky, které jsou zařazeny do sektoru vládních institucí. Ty spravují vklady a úvěry klientů a také vydávají vlastní dluhopisy.

DLUH MŮŽE BÝT ALOKOVÁN V NÁRODNÍ I ZAHRANIČNÍ MĚNĚ

Eurostat u zemí zjišťuje výši dluhu podle měn, a to v eurech, v britských librách, švýcarských francích, japonských jenech a amerických dolarech. Tyto údaje neposkytují všechny členské státy. Z dostupných informací je patrné, že **téměř všechny státy mají své dluhy uloženy v národní měně**. Vyšší podíl je u zemí eurozóny (více než 90 %). Výjimkou jsou Litva (71,3 %) a Lotyšsko (84,1 %), ve kterých je zbylý dluh veden zejména v amerických dolarech.

Mimo eurozónu mají více než polovinu dluhu v eurech Bulharsko, Chorvatsko a Rumunsko.

JAK TO VIDÍ

DLUHY NA EXPORT

VÁCLAV RYBÁČEK

ředitel odboru vládních a finančních účtů

Makroekonomické údaje o chování vládních institucí získaly v hospodářské politice vskutku exkluzivní pozici. Jejich výše dnes podmiňují vstup zemí do eurozóny, ovlivňují rating zemí, rozpočtová opatření vlád, ale i přístup k evropským fondům a řadu dalších politických rozhodnutí. Proto je uspokojení silné poptávky po včasných a precizních informacích o veřejných financích jednou z velkých výzev statistických úřadů.

Největší pozornost samozřejmě poutají údaje o saldu hospodaření a dlužích státu. Neudržetelnost veřejných financí může nejen destabilizovat

ekonomiky jednotlivých zemí, zejména zajištění dostupnosti veřejných statků a služeb, ale také kvůli společné měně, exportovat finanční obtíže do dalších států. Proto je úkolem statistik poskytovat o stavu a případných hrozbách spolehlivé informace.

Údaji o deficitech a dlužích však informační potenciál vládní finanční statistiky zdaleka není vyčerpán. Údaje o struktuře výdajů, tzv. statistika CO-FOG, zase ukazují, na co vládní instituce vydávají peníze. Jednou z nejdiskutovanějších oblastí se v poslední době stala obrana státu. Členové NATO se

totiž zavázali vydávat na ni ze svých rozpočtů nejméně 2 % HDP. Na konci roku 2016 měla ČR tento podíl 0,7 % HDP, tedy pouze asi 35 % uvedeného závazku. Současně tento podíl meziročně poklesl o 0,2 procentního bodu (p. b.). Z dalších údajů můžeme vyčíst, že nejvíce prostředků se vydalo na sociální účely (12,3 %), zdraví (7,4 %) a ekonomické záležitosti, jako jsou například dotace (5,9 %). Největší meziroční pokles zasáhl oblasti ekonomických záležitostí (-0,6 p. b.) a vzdělávání (-0,5 p. b., tj. 4,9 % HDP).

Z dat můžeme usuzovat i na ekonomickou roli vládních institucí v ekonomice,

často vyjadřovanou jejich celkovými výdaji. Zejména díky silné ekonomice se jejich podíl na HDP pohyboval v roce 2016 těsně pod hranicí 40 % při meziročním poklesu o 2,3 procentního bodu.

Množství dat o ekonomickém chování vládních institucí poskytuje v současné době značný analytický potenciál. Nicméně svět se stále mění. Proto ani veřejný sektor, ani vládní finanční statistika nespí. Diskuse nad metodikou výpočtu, zejména sald a dluhů, tak v podstatě běží neustále. Cílem je už nikdy neopakovat je už nikdy neopakovat nechvalně známé události z dob nedávných.

HDP není o štěstí

Učitelky základní školy mu prorokovaly, že jako dyslektik bude mít problémy i se základní školou. Namísto písmenek se však začal soustředit na čísla a vyplatilo se mu to. V matematice našel svoje poslání. Za publikační a vědeckou práci získal vloni na podzim Hlávkovu cenu. Řeč je o Karlu Šafrovi z odboru národních účtů Českého statistického úřadu.

ALENA GÉBLOVÁ
vedoucí redaktorka

Za co konkrétně jste Hlávkovu cenu získal?

Hlávkova cena je určena pro talentované studenty v bakalářském, magisterském nebo doktorském studiu, kteří prokázali schopnosti a tvůrčí myšlení ve svém oboru do 33 let věku. Obvykle se tedy daná cena nedává konkrétně přímo za nějaký jeden „počin“, ale spíše za dlouhodobou snahu a pracovitost. Tak to vyplynulo i z mnoha rozhovorů s ostatními studenty, kteří cenu dostali. V mém případě se jedná pravděpodobně o publikační činnost, účast na asi patnácti výzkumných projektech a další aktivitu.

Když říkáte, že jste ji dostal za bohatou publikační činnost, co si pod tím má člověk představit?

To je strašně relativní věc a liší se obor od oboru. V mém případě to znamená, že jsem během studia publikoval více než 15 článků a mnoho dalších jich ještě máme se spoluautory v recenzním řízení. Na druhou stranu se sluší říct, že zásadní není kvantita, ale spíše kvalita a přínos dané publikace pro rozvoj vědního oboru.

V současné době vás čeká obhajoba disertační práce na téma, které vás provází od začátku vašeho studia. Tím jsou tzv. input-output tabulky. Mohl byste laikovi vysvětlit, o co se jedná konkrétně?

Celý můj výzkum je spojený s tzv. input-output tabulkami. Ty zobrazují velmi podrobnou strukturu ekonomiky, a to buď podle jednotlivých produktů, nebo podle ekonomické činnosti. Tabulky jako takové nejsou jen pouhým popisným datovým zdrojem. Slouží zejména makroekonomickým modelům, které se zaměřují například na hodnocení dopadů národohospodářských opatření, predikce apod.

Dají se slova v makroekonomii nahradit pouze matematickým vyjádřením?

Já věřím, že do určité míry ano. Přesto bych si k tomuto tématu vypůjčil citát od George Edwarda Pelhama Boxe a Normana Drapera, který říká: „Essentially, all models are wrong, but some are useful“, což je podle mě nejvýstižnější, protože všechny modely ve společenských vědách jsou svým způsobem chybné. Jsou brutálním zjednodušením reality, která je mnohonásobně komplikovanější. Na druhou stranu nám tyto modely mohou dát stále užitečné informace. Mohou

nám nastavit benchmark, střední hodnotu dopadů modelovaného jevu či ukázat propojenosti, které by si analytik nemusel přímo sám uvědomit. Důležité však je k nim nepřístupovat jako k absolutní jediné a možné pravdě. Hezké přirovnání, které se používá, je k papírovým mapám: jsou zjednodušením reality, které nemusí být vždy pravdivé, jako když se například staví dům či sídliště, ale může nám pomoci se zorientovat.

Váš pohled na svět je hodně analytický. Jaké vám to přináší výhody v běžném životě?

Myslím, že více bilancuji a plánuji. Ale úplně nejvíce se to projevuje v mém time-managementu. Velmi zvažuji, zda nějakou činnost budu dělat. Zda to pro mě není jen ztráta času bez nějaké přidané hodnoty, protože času máme všichni málo a úkolů a požadavků je hodně.

Co vás přivedlo do Českého statistického úřadu?

Práce. Již před mým nástupem do Úřadu jsem s ČSÚ v různé formě spolupracoval. Například jsem pro Úřad vyvinul některé metody související s input-output tabulkami, které mají užitečné uplatnění. Když jsem se dozvěděl, že ČSÚ hledá člověka, jehož náplň práce bude spíše vědeckého charakteru, tedy vývoj modelů pro odhad chybějících datových zdrojů v rychlých odhadech hrubého domácího produktu a dále sezonní očištění HDP, moc dlouho jsem neváhal.

Proč jste nedal přednost jiné, „prestižnější“ instituci?

Protože jsem volil „prestižnější“ a hlavně zajímavější náplň práce. Dále také proto, že mi ČSÚ umožňuje věnovat se akademické činnosti na Fakultě informatiky a statistiky Vysoké školy ekonomické v Praze, ve které mě podporuje. Dovoluje mi jezdit na konference a odborné semináře. Český statistický úřad považují za prestižní instituci. A nejsem sám. Uvědomuji si to i na jednáních s kolegy z jiných institucí.

Váš specializací v ČSÚ je rychlý odhad hrubého domácího produktu. Proč se vůbec dělá a komu je určen?

Zrychlené odhady HDP jsou velkým tématem v Evropské unii, ale i mimo ni. Jedná se o tzv. odhady ve zkráceném čase, tedy 30 dní po skončení čtvrtletí,

Všechny modely ve společenských vědách jsou svým způsobem chybné.

Jsou brutálním zjednodušením reality, která je mnohonásobně komplikovanější.

Ing. Karel Šafr

kdy chybějí zásadní datové zdroje a je nutné je abstrahovat z jiných dostupných informací či na základě minulosti. Tyto odhady se již běžně provádějí ve většině států EU, ale ne všechny země je zatím publikují. Eurostat již vydává souhrnný odhad HDP v čase 30 dní po skončení čtvrtletí za celou Evropskou unii. My se na tuto situaci připravujeme a hledáme cesty zrychlení našich odhadů.

Která země začala s rychlými odhady jako první a proč?

Existuje skupina zemí, které mají již dlouhou tradici v publikaci rychlých odhadů. Například ve Spojených státech amerických se publikuje odhad HDP okolo 25 dnů po skončení čtvrtletí. Také statistický úřad Spojeného království publikuje ve velmi podobném časovém horizontu odhady HDP. Mezi uživatele rychlých odhadů HDP patří zejména analytici, kteří si uvědomují problematiku tohoto odhadu a jeho náchylnost k možným revizím.

Myslíte si, že veřejnost chápe, co přesně HDP odráží?

Myslím, že povědomost veřejnosti o tom, co „to číslo“ je, se výrazně zlepšuje. Jsem velmi rád, že si většina lidí nemyslí, že se jedná o nějaký ukazatel štěstí, spokojenosti či celkově toho, jak se máme, ale jen a pouze o ukazatel výroby v širším slova smyslu.

Je interpretace HDP jako bohatství země v našich médiích častá?

Myslím, že se tato interpretace tak často v našich sdělovacích prostředcích už nevyskytuje. Bohužel dříve tomu tak bylo. Naštěstí odborná veřejnost věnovala

V roce 2014 dokončil magisterské studium na Národohospodářské fakultě VŠE v oboru ekonomická analýza. Pokračuje v doktorském studiu na Fakultě informatiky a statistiky VŠE. Během svého studia se podílel na více než patnácti vědeckých projektech. Spolupracoval na několika studiích jak pro komerční, tak pro státní správu.

dost sil na vysvětlování a objasňování, jaký význam má hrubý domácí produkt.

Žijeme v rychlé době, veřejnost nechce na výsledky statistických zjišťování dlouho čekat. Prý mají statistici dost výpočetních a komunikačních prostředků na to, aby měli čísla co nejdříve. Jaká úskalí jsou spojena s nepřesnými daty?

Snaha získat některé údaje rychleji než dosud je často vykoupena nepřesností a také tím, že data nemusejí mít požadovanou úroveň podrobnosti. Myslím, že hlavním úskalím může být takto rychle, ale nepřesně získané údaje považovat za definitivní čísla, která se již nemohou nějak měnit – revidovat.

K čemu slouží revize dat? Jak moc se odlišují revidované výsledky od těch rychlých?

Revize dat slouží ke zpřesnění stávajících odhadů, nejčastěji z titulu zejména nových datových zdrojů nebo změn metodik. V případě České republiky se nijak zásadně neliší v současné době publikované nejrychlejší výsledky od standardních odhadů HDP. V zemích, které ale publikují rychlejší odhady, například právě 30 dní po skončení čtvrtletí, je normální, že revize dosahují i poloviny až jednoho procentního bodu meziročního tempa.

Pokud jsou rozdíly tak velké, nejde to na úkor důvěry ve statistiku?

Na revizích není nic špatného. V oficiální statistice jsou nutné a přirozené. Samozřejmě, že jejich výše může způsobovat nedůvěru v oficiální statistiku. I proto se národní statistické úřady snaží dosáhnout toho, aby jejich čísla byla co nejpřesnější. Důležité je si ale uvědomit, že revize odrážejí limity oficiální statistiky, na které jednotlivé úřady narážejí. Jedná se například o to, že některá šetření nejsou v daném termínu dostupná anebo nemají takovou podrobnost a obsáhlost jako šetření zjišťovaná v roční periodě. Revize po letech jsou zas spojené se změnou metodik, jejichž cílem je naopak většinou zlepšit porovnávací schopnost mezi jednotlivými státy napříč Evropou.

Čemu konkrétně byste se chtěl věnovat v budoucnu?

Rád bych se věnoval modelům spojeným s odhady chybějících dat, modelům na bázi input-output tabulek a vyhodnocení vlivu odhadů na makroekonomické modely.

Češi mají rádi čísla. Proč?

Čísla nám umožňují jevy porovnávat, hodnotit a pomáhají nám se rozhodovat. Myslím, že se k nim upínáme i proto, že máme pocit, že se jedná o něco pevného a definitivního, což ale často nemusí být pravda. Mnohá čísla okolo nás jsou odhadem za pomoci modelů a nutné abstrakce.

Mezi uživatele rychlých odhadů HDP patří zejména analytici, kteří si uvědomují problematiku tohoto odhadu a jeho náchylnost k možným revizím.

Chardonnay jen od Pálavy

Sklizňová plocha vinic v Jihomoravském kraji se od roku 1961 ztrojnásobila, současných téměř 15 tis. ha tvoří 93 % republikového celku. Téměř tři pětiny vinic v kraji jsou osázeny bílými odrůdami, na největší ploše jsou Veltlínské zelené a Müller Thurgau, z modrých odrůd jsou nejrozšířenější Frankovka a Svatovavřínecké.

KAREL ADAM

oddělení informačních služeb KS ČSÚ v Brně

Pěstování révy vinné má na jižní Moravě dlouholetou tradici. Počátky vinařství spadají zřejmě již do období 2. století, i když přímé důkazy o zakládání vinic pocházejí až z období Velkomoravské říše z archeologických nálezů z přelomu 8. a 9. století. Na rozvoj moravských vinic mělo velký vliv středověké křesťanství, od 12. století byly zakládány kláštery a ty zakládaly vinice. Na počátku 13. století se obchod s vínem a vinice staly významným zdrojem příjmů měšťanů a šlechty. Práci na vinicích se zabývalo téměř veškeré místní obyvatelstvo. V roce 1309 byl vydán první vinařský zákon, podle kterého všechny spory o zdejší vinice rozhodoval výkonný orgán v Hustopečích, jež byly tehdejší největší vinařskou obcí na jižní Moravě. Zlatý věk moravského vinařství vyvrcholil kolem roku 1820, na Moravě bylo 29,8 tis. ha vinic a moravská vína byla známá a žádaná i v zahraničí.

Pro vinařství však nastaly i roky méně příznivé. Kromě krutých zim, které způsobily vymrznutí části vinic, se objevili i škůdci a onemocnění. Ošetřování vinic bylo stále nákladnější a nerentabilnost pěstování vinné révy vedla k postupnému úpadku vinohradnictví.

ČSÚ SLEDUJE VINICE OD ROKU 1920

ČSÚ má k dispozici údaje o rozloze produkčních vinic od roku 1920, kdy se hrozny sklízely z necelých 6 tis. ha. Na přelomu tisíciletí celková plocha vinic v ČR ale přesahovala již 15 tis. ha. Bližící se vstup do Evropské unie předznamenal zvýšenou aktivitu v rozšiřování plochy vinic. V ČR bylo v letech 2001

až 2004 nově osázeno více než 5 tis. ha vinic. V současné době vinice na jihu Moravy zabírají 18,2 tis. ha a tvoří 91,2 % republikového celku.

Plodným se keř révy vinné stává až čtvrtý rok po výsadbě. Sklizňové plochy jsou tak oproti celkovým výměřám vinic o 10 až 20 % nižší. Z archivních podkladů definitivních výsledků sklizně

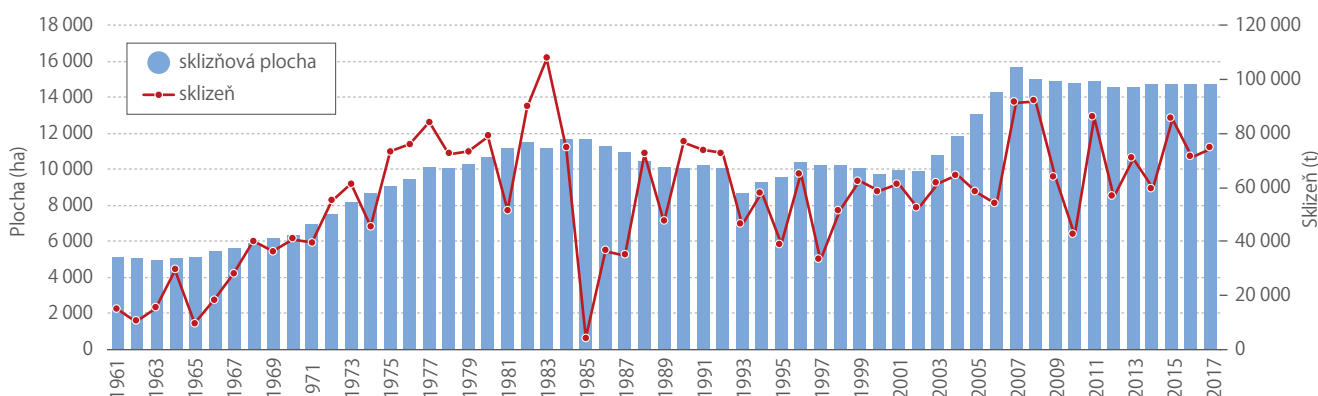
1983

rekordní sklizeň a nejvyšší výnosy

1985

nejnižší sklizeň i výnosy

SKLIZŇOVÉ PLOCHY A SKLIZEŇ RÉVY VINNÉ V JIHMORAVSKÉM KRAJI, 1961–2017

Zdroj: ČSÚ

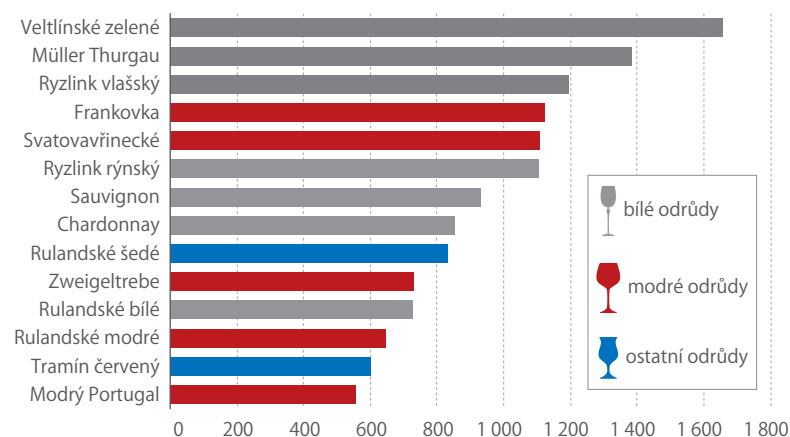
zemědělských plodin za okresy lze zjistit údaje o sklizni révy vinné v Jihomoravském kraji v současném správním uspořádání od roku 1961. Údaje za roky 1995 až 1999 jsou dopočteny z tehdejšího krajského celku (podíl 95 % ze sklizňové plochy v kraji a 96 % z objemu sklizně), do roku 2001 jsou ve výsledcích započteny i drobní pěstitelé.

SKLIZŇOVÁ PLOCHA V ROCE 2007 NA MAXIMU

V roce 1961 byly hrozny v Jihomoravském kraji sklizeny z plochy 5,2 tis. ha. Sklizňová plocha vinic v kraji se postupně zvyšovala. V roce 1977 překročila hranici 10 tis. a léta růstu byla ukončena rokem 1984 s hodnotou 11,7 tis. ha. Po devíti letech poklesu či kolísání se sklizňové plochy vinic v kraji snížily na 8,7 tis. ha v roce 1993. Poté však následovalo období nárůstu ploch a v roce 2000 již byly o jeden tisíc hektarů vyšší než před sedmi lety. V letech 2004 až 2007 se v meziročním zvyšování sklizňové plochy v kraji plně projevil výše uvedené aktivity nové výsadby. V roce 2007 sklizňová plocha v kraji dosáhla novodobého maxima, a to 15,7 tis. ha. V posledních pěti letech je sklizňová plocha révy vinné stabilní na úrovni 14,7 tis. ha, což tvoří 93 % republikového celku, oproti roku 1961 je téměř trojnásobná.

Ve výnosech hroznů byly v jednotlivých letech sledovaného období evidovány značné rozdíly zapříčiněné například možným poškozením kultur zimními a jarními mrazy, nepřízní počasí v době odkvětu, častými dešti v dalších fázích vegetačního období spojenými s výskytem plísní a škůdců. Krajním případem optimálních podmínek v Jihomoravském kraji byl rok 1983 s nejvyšší sklizní 107,8 tis. tun révy při výnosu 9,60 tuny z ha. Tehdejší desetiletý roční průměrný výnos byl překročen o 2,28 tuny z hektaru. O dva roky později byl zaznamenán opačný případ, kdy byly sklizeny pouze 4 tis. tun hroznů a výnos 0,35 tuny z hektaru dosáhl pouze 5,2 % desetiletého ročního průměrného výnosu. V roce 2017 bylo sklizeno 74,5 tis. tun hroznů při výnosu 5,06 tuny z ha. Desetiletý průměr výnosu byl překročen o 0,31 tuny z ha.

VÝMĚRA HLAVNÍCH ODRŮD RÉVY VINNÉ V JIHOMORAVSKÉM KRAJI, 2015 (ha)

Zdroj: ČSÚ, strukturální šetření Vinice 2015

58,6 %
bílé odrůdy

31,2 %
modré odrůdy

10,2 %
ostatní odrůdy

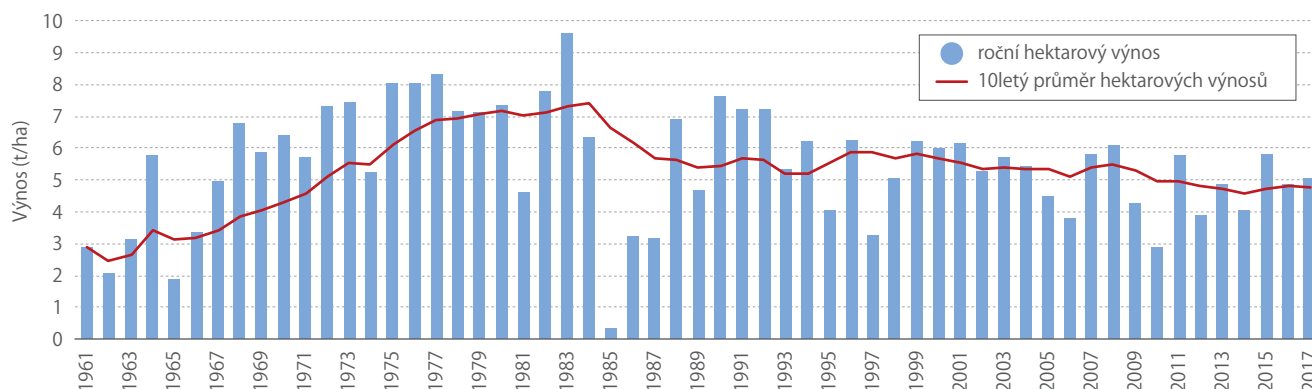
ČTYŘI VINAŘSKÉ PODOBLASTI

Vinařská oblast Morava se geograficky rozkládá mezi Znojmem a Uherským Hradištěm a je tvořena čtyřmi vinařskými podoblastmi – Mikulovskou, Znojemskou, Velkopavlovickou a podoblastí Moravské Slovácko. V každé z nich se vzhledem k rozmanitosti krajiny daří především určitým druhům vín.

Pro Znojemskou podoblast je charakteristické Veltlínské zelené, Mikulovská podoblast v okolí Pálavy se zaměřuje na Ryzlink vlašský, Rulandské bílé a Chardonnay. Velkopavlovická vinařská podoblast produkuje především moravská červená vína a pro Slováckou podoblast je typický Ryzlink rýnský, Rulandské bílé a Rulandské šedé.

V roce 2015 se uskutečnilo strukturální šetření o vinicích. Z výsledků je možno uvést, že v Jihomoravském kraji bylo 17,6 tis. pěstitelů, kteří révu vinnou pěstovali na ploše 16,7 tis. ha. V třídění podle odrůd byly bílé odrůdy pěstovány na ploše 9,8 tis. ha (58,6 % z výměry vinic v kraji), modré odrůdy na ploše 5,2 tis. ha (31,2 %) a ostatní odrůdy na ploše 1,7 tis. ha (10,2 %). Největší plochu mezi bílými odrůdami zabíraly Veltlínské zelené (1 659 ha) a Müller Thurgau (1 385 ha), mezi modrými odrůdami to byly Frankovka (1 121 ha) a Svatovavřínecké (1 109 ha).

HEKTAROVÉ VÝNOSY RÉVY VINNÉ V JIHOMORAVSKÉM KRAJI, 1961–2017

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce se prodávají stavební pozemky

Na konci loňského roku vydal ČSÚ publikaci Ceny sledovaných druhů nemovitostí. Data za byty, rodinné domy, stavební pozemky a bytové domy dostávají každý měsíc statistici z daňových přiznání k dani z nabytí nemovitých věcí od finančních úřadů.

JAN POKORNÝ

oddělení statistiky spotřebitelských cen

Účelem publikace je poskytnout veřejnosti spolehlivé údaje o cenových hladinách a cenových indexech uvedených druhů nemovitostí v přehledných tabulkách podle různých druhů kritérií, například podle opotřebení, velikosti obcí či geografické polohy. Cenové indexy bytů, rodinných domů a pozemků jsou kvalitativně očišťovány, tj. jsou zproštěny kvalitativních změn v čase.

CENOVÝ VÝVOJ BYTŮ NEJLÉPE ZACHYCUJE CENOVÝ INDEX

Cenový index bytů od roku 1998 stále roste, a to, kromě krizových let, od konce roku 2008 zhruba do roku 2013. V roce 2016 téměř dorovnal maximální cenovou hladinu dosaženou ve 3. čtvrtletí 2008. V roce 2017 ji podle příbuzných statistik dokonce překonal.

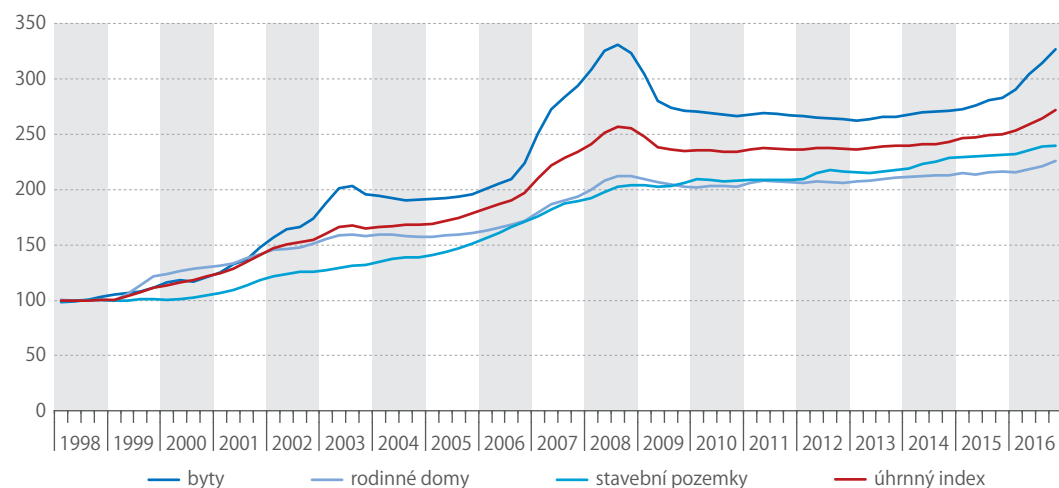
Cenový vývoj bytů vykazuje ze všech sledovaných druhů nemovitostí největší dynamiku. Ve srovnání cen podle okresů vysoko vyčnívá Praha, kde v letech 2014–2016 cena dosáhla 49 536 Kč za m². Druhou nejvyšší částku za metr čtvereční vydali v Brně, a to 34 260 Kč. Třetí nejvyšší cenu vykazuje okres Praha-západ s cenou 31 063 Kč za m².

Mapka dobře dokumentuje rostoucí závislost ceny na velikosti obce – okresy, v nichž jsou okresní

CENOVÝ INDEX NEMOVITOSTÍ (1998 = 100)

V grafu je též uveden **cenový index nemovitostí celkem**, což je vážený průměr cenových indexů bytů, bytových domů, rodinných domů a stavebních pozemků. Váhy jsou stanoveny na základě relativních podílů součtů absolutních odhadních cen nemovitostí za roky 2009–2011. V současné době se připravuje aktualizace váhového schématu.

Zdroj: ČSÚ

města zároveň ta krajská, vykazují většinou vyšší cenovou hladinu než zbylé okresy kraje. Vysoké ceny zaznamenáme také v okolí největších měst – Prahy a Brna. Naopak nejnižší ceny se vyskytují ve většině okresů Ústeckého kraje, kde se byty prodávají většinou pod 500 tis. Kč. Nízké ceny prodeje bytů jsou evidovány také v okresech Bruntál, Česká Lípa, Jeseník a Sokolov.

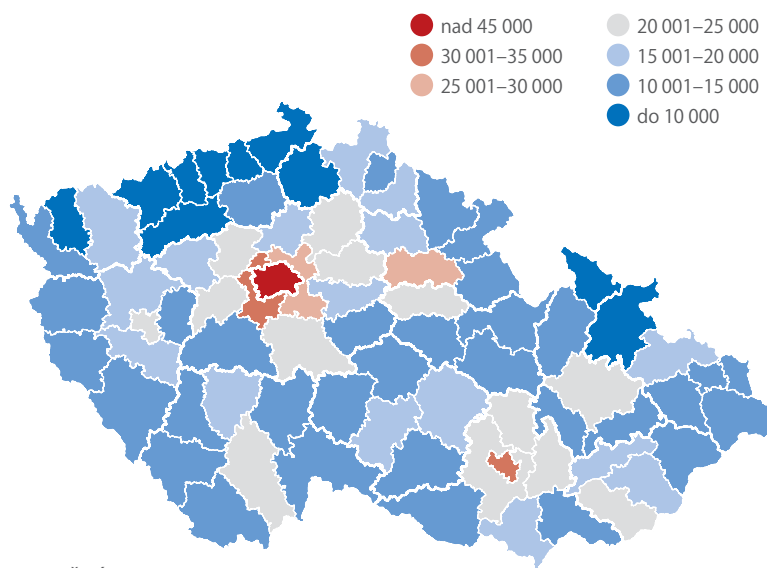
RODINNÝCH DOMŮ SE PRODÁVÁ MÉNĚ NEŽ BYTŮ

Rodinný dům je definován jako stavba pro bydlení, ve které více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé rodinné bydlení a je k tomuto účelu určena. Rodinný dům může mít nejvýše tři samostatné byty, nejvýše dvě nadzemní a jedno podzemní podlaží a podkroví. U rodinných domů (i bytových domů) se za jednotkovou cenu považuje cena za m³ (obestavěný prostor). Pro rodinné domy je nejpodstatnějším ukazatelem jednotkové ceny míra opotřebení, což demonstruje graf – čím je vyšší opotřebení, tím víc logicky klesá cena. Ne překvapí, že nejvyšší cena je v Praze (7 716 Kč za m³). V pořadí druhá nejvyšší cena byla zaznamenána ve Středočeském kraji (3 540 Kč za m³). Na tom se podílely zejména okresy Praha-východ a Praha-západ. Na třetím místě je Jihomoravský kraj (2 573 Kč za m³). Naopak, nejnižší cenová úroveň byla naměřena v Kraji Vysočina s hodnotou 1 830 Kč za m³. Další prokazatelnou závislostí je rostoucí závislost jednotkové ceny na velikosti obce.

ZE VŠECH NEMOVITOSTÍ SE NEJVÍCE PRODÁVÁJÍ STAVEBNÍ POZEMKY

V databázi ČSÚ jsou stavební pozemky uvedené buď jako zastavěná plocha a nádvoří, anebo pozemky, které se objevují v cenových mapách. Stavební pozemek se prodává většinou s další nemovitostí, například s rodinným domem. Kupní cena pozemku se odvodí proporcionálním poměrem z celkové

PRŮMĚRNÉ KUPNÍ CENY BYTŮ PODLE OKRESŮ, 2014–2016 (Kč/m²)

Zdroj: ČSÚ

kupní ceny domu s pozemkem a odhadních cen domu a pozemku. Cenový index stavebních pozemků od roku 1998 do současnosti kontinuálně roste a je do značné míry ovlivněn cenami s nimi spojených nemovitostí.

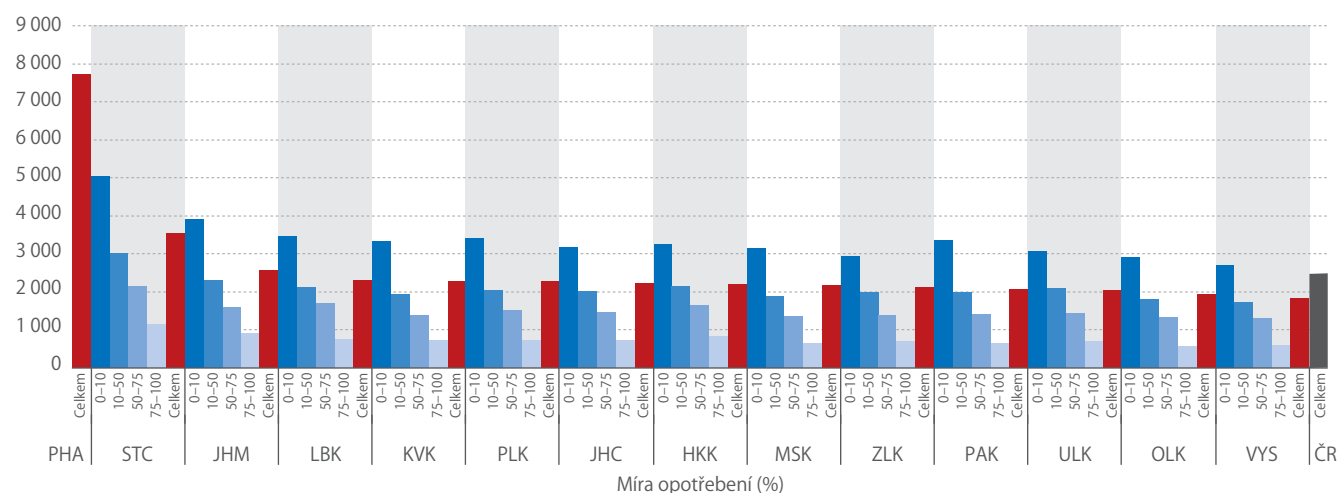

Tištěná a elektronická verze publikace **Ceny sledovaných druhů nemovitostí** vychází v ČSÚ již od roku 2002, a to s daty od roku 1998. Nejnovější vydání s údaji za roky 2014 až 2016 na bit.ly/2nrPBPd.

DO ROKU 2010 (S DATY DO ROKU 2009) BYLY SOUČÁSTÍ STATISTIK I GARÁŽE

Z důvodu nízkého zájmu byly garáže z publikace ČSÚ nakonec vypuštěny. Ve statistikách nefigurují ani novostavby, které jsou od daně z nabytí nemovitých věcí osvobozeny. Rovněž do nich nevstupují prodeje družstevních bytů, kde jde o prodeje v rámci družstva a vlastník se vlastně nemění. Údaje v databázi finančních úřadů se oproti datu prodeje, resp. datu právního účinku vkladu, tj. datu, v němž byl zapsán návrh vkladu do katastru nemovitostí, opožďují průměrně o šest až sedm měsíců.

RODINNÉ DOMY PODLE MÍRY OPOTŘEBENÍ, 2014–2016 (Kč/m³)

Zdroj: ČSÚ

Kde hledat volné pracovní síly? Mezi mladými a seniorkami

Od roku 2013 se snížil počet ekonomicky neaktivních, kteří by chtěli pracovat, o 23,5 tis. a v období 1.–3. čtvrtletí roku 2017 dosáhl 124,8 tis. osob. Většina z nich (97 tis.) již dříve pracovala.

**MARTA
PETRÁŇOVÁ**

oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí

**BOHUSLAV
MEJSTRÍK**

oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí

V minulém roce jsme evidovali mimořádně příznivý vývoj na trhu práce. Celkový počet pracujících byl nejvyšší od vzniku ČR a zároveň míra nezaměstnanosti byla vůbec nejnižší v rámci celé EU. Za této situace se tím naléhavěji nabízí otázka, jak řešit rozpor mezi tlakem na další růst zaměstnanosti a současnými sociálně ekonomickými a demografickými podmínkami.

EKONOMICKY NEAKTIVNÍ POPULACE PŘEDSTAVUJE URČITÉ ŘEŠENÍ

Z porovnání s ostatními členskými zeměmi EU vyplývá, že v případě naší republiky se jedná zejména o mladé lidi do pětadvaceti let, v kratším výhledu i o ženy ve věku 60 a více let. Při Výběrovém šetření pracovních sil se všechny členské země EU zabývají i skupinou osob, které nepracují, aktivně si práci nehledají, a nesplňují tedy podmínky pro zařazení mezi nezaměstnané, zároveň by ale chtěly pracovat. Tyto tzv. odrazené osoby lze považovat za specifickou rezervu pracovních sil.

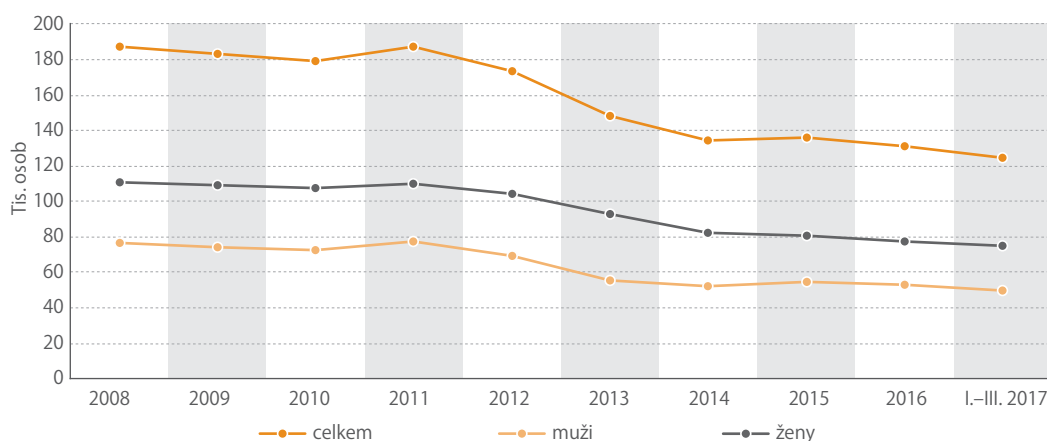
V roce 2008 činil počet odrazených od hledání zaměstnání téměř 190 tis. a na této úrovni se udržel zhruba do roku 2011. Od roku 2012 je zřejmý značný pokles počtu těchto osob. V roce 2013 se jejich počet snížil pod 150 tis. Výsledky za tři čtvrtletí roku 2017 ukazují, že v minulém roce se jejich počet dostal již pod hodnotu 125 tis. Jedná se častěji o ženy, ale významná je i četnost mužů.

Současně s poklesem počtu odrazených prudce klesl počet nezaměstnaných. Od roku 2013 se snížila celková nezaměstnanost o téměř 205 tis. osob na necelých 165 tis. v průměru za tři čtvrtletí roku 2017. Výsledkem je fakt, že absolutní počet neaktivních ochotných pracovat se významně přiblížil celkovému počtu nezaměstnaných. Ještě v roce 2013 byl poměr počtu odrazených k počtu nezaměstnaných 40 : 100, ale v minulém roce se dostal na úroveň 76 : 100. Po zahrnutí předběžného odhadu za 4. čtvrtletí 2017 se v průměru za celý minulý rok dostal na úroveň 79 : 100.

Pokud jde o vývoj počtu neaktivních ochotných pracovat a celkového počtu zaměstnaných, projevuje

VÝVOJ POČTU NEAKTIVNÍCH OCHOTNÝCH PRACOVAT, 2008–2017 PODLE POHLAVÍ

POČET ZAMĚSTNANÝCH, NEZAMĚSTNANÝCH A NEAKTIVNÍCH OCHOTNÝCH PRACOVAT, 2013 A 2017 (tis.)

	2013			1.–3. čtvrtletí 2017		
	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy
Zaměstnaní	4 937,1	2 794,0	2 143,0	5 207,9	2 909,8	2 298,1
Nezaměstnaní	368,9	175,3	193,6	164,5	73,4	91,1
Odrazení	148,3	55,3	93,0	124,8	49,8	75,0

Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil

se jiná tendence. Z hlediska poměru četnosti těchto skupin se ukazuje, že jestliže v roce 2013 dosahoval hodnoty 3,0 : 100, tak v minulém roce to bylo pouze 2,4 : 100. Tento poměr je vyšší u žen a dosahuje zhruba dvojnásobné hodnoty než u mužů (3,3 : 100 oproti 1,7 : 100).

Rozdíly v počtu neaktivních ochotných pracovat v jednotlivých věkových skupinách jsou nízké. Četnost těchto osob v šesti pětiletých skupinách produktivního věku až do věku 45 let se pohybovala od 11,2 tis. do 12,7 tis. Jejich počet ve starším věku se těmto údajům přibližuje. Relativně významnější jsou rozdíly ve věkové skladbě mužů a žen. Ženy přitom převládají nad počtem mužů ve věku od 20 až do 55 let, zejména v rozmezí od 30 do 45 let.

Rychlejší růst počtu žen s vyšším stupněm vzdělání vede k tomu, že podíl odrazených žen se středním stupněm vzdělání s maturitou a s vysokoškolským vzděláním činil 53 % (absolutně téměř 40 tis. z celkového počtu 75 tis. žen). Odpovídající počet mužů s tímto vyšším vzděláním přitom dosahuje pouze o něco více než jedné třetiny počtu mužů klasifikovaných jako neaktivní a ochotní pracovat.

V rámci výběrového šetření se zjišťuje obvyklé ekonomické postavení respondenta, jak je vnímáno samotnou dotazovanou osobou. Nevztahuje se tedy pouze k referenčnímu období, jak vyžaduje striktní výklad klasifikace zaměstnaných, nezaměstnaných a ekonomicky neaktivních podle metodiky Mezinárodní organizace práce ILO. Respondenti nejčastěji uvádějí, že patří do skupiny starobních a invalidních důchodců, nezaměstnaných a do skupiny osob v domácnosti. Velký počet odrazených žen ve věku 30–45 let je v první řadě ovlivněn počtem matek na mateřské a rodičovské dovolené, včetně následné péče o děti v domácnosti. Přitom tyto ženy mají významně vyšší úroveň formálního vzdělání než starší ročníky.

Převažující část odrazených někdy pracovala, v průměru za tři čtvrtletí minulého roku to bylo 97 tis. osob. Počet těch, kteří nikdy nepracovali, dosáhl necelých 28 tis. Ve výběrovém šetření jsou zjišťovány údaje o odvětvové klasifikaci (CZ-NACE) těch odrazených, kteří měli nějakou pracovní zkušenost v posledních osmi letech (71 tis.). Významná část z nich byla zaměstnána ve zpracovatelském průmyslu (17,2 tis.). Velký počet z nich pracoval i v obchodních organizacích (10,4 tis.) a dále ve veřejné

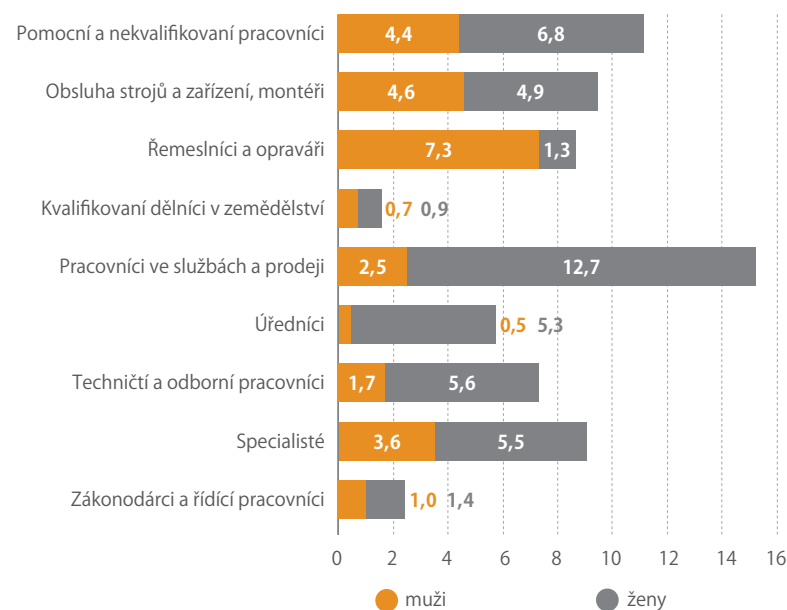

Podle regionů bydliště respondentů je poměr odrazení/zaměstnaní **nejvyšší v krajích Libereckém, Pardubickém, Ústeckém a v Kraji Vysočina**. Nejnižší je naopak v krajích Jihočeském a Plzeňském.

správě (6,4 tis.), ve vzdělávání (5,5 tis.) a ve zdravotní a sociální péči (5,2 tis.). V těchto pěti odvětvových sekcích pracovaly téměř dvě třetiny všech respondentů se zjištěnou pracovní zkušeností.

Za stejný okruh osob byly zjišťovány údaje o klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO. S výjimkou hlavní třídy řemeslníci a opraváři převažují ve všech ostatních třídách vždy ženy nad muži, a to především ve skupině pracovníků ve službách a prodeji a ve skupině úředníků, ale i v profesích často vyžadujících vysokoškolské vzdělání, jako jsou specialisté nebo techničtí a odborní pracovníci.

Počet neaktivních, kteří mají zájem pracovat, dosáhl v průměru za 1.–3. čtvrtletí roku 2017 téměř 125 tis. osob. Ne všichni jsou však v případě nalezení vhodného pracovního místa schopni do něj rychle nastoupit. Pouze 40 tis. uvedlo, že mohou nastoupit do zaměstnání do 14 dnů. Mírně mezi nimi převažují ženy (22 tis.) nad muži (necelých 18 tis.). I tyto údaje dokumentují vysokou míru využití dostupných pracovních zdrojů na trhu práce.

POČET^{*)} NEAKTIVNÍCH MUŽŮ A ŽEN OCHOTNÝCH PRACOVAT S PRACOVNÍ ZKUŠENOSTÍ V POSLEDNÍCH OSMI LETECH, 1.–3. ČTVRTLETÍ 2017 (tis.)

^{*)}Pozn.: Podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO.

Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil

TWITTER

MARIANA KOTZEVA

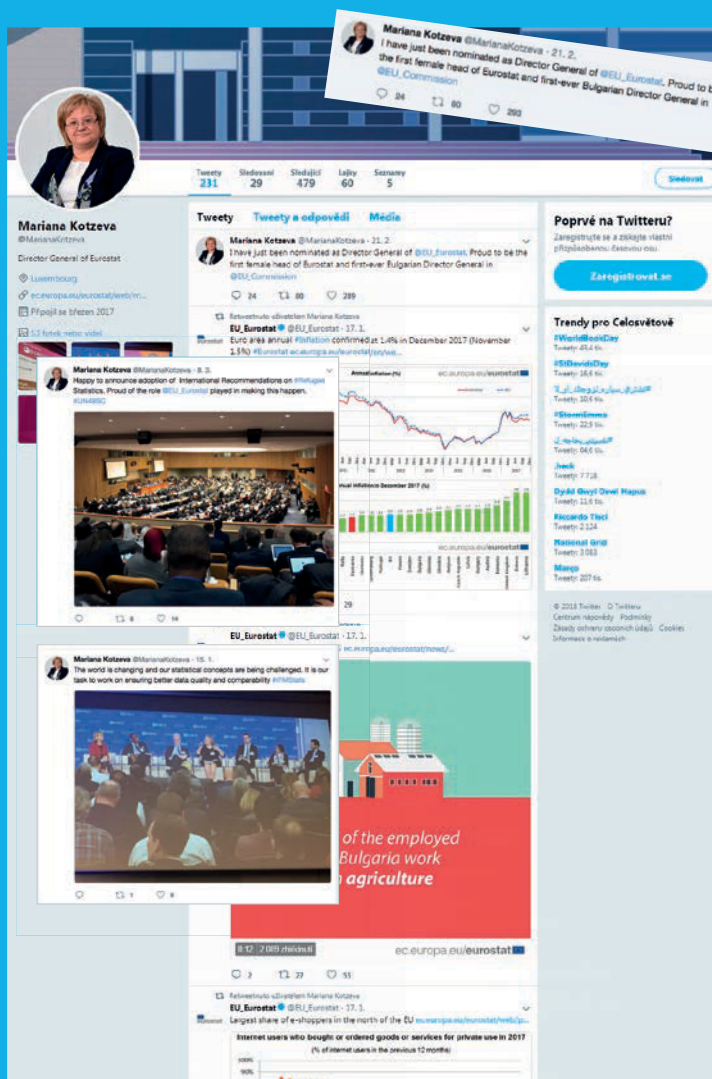
DNE 21. ÚNORA 2018 BYLA MARIANA KOTZEVA USTANOVENA GENERÁLNÍ ŘEDITELKOU EUROSTATU.

Director General of Eurostat

@MarianaKotzeva

Mariana Kotzeva se stala první ženou v čele Eurostatu. Na svém twitterovém účtu zveřejňuje jak vlastní tweety, tak retweetuje informace z Eurostatu a upozorňuje i na zajímavé informace z twitterových účtů kolegů – statistiků. Nesoustředí se ale pouze na profesní statistiky, sleduje také ty, kteří statistická data využívají ke své práci, například datové žurnalisty. Ti samozřejmě monitorují i její twitterový účet.

bit.ly/2F3eqbU

INFOGRAFIKA

WHO KAŽDÝ POROD JE JEDINEČNÝ

SVĚTOVÁ ZDRAVOTNICKÁ ORGANIZACE (WHO) SPUSTILA KAMPAŇ, JEŽ SI KLADĚ ZA CÍL, ABY KAŽDÁ ŽENA MĚLA S PĚČÍ V TĚHOTENSTVÍ, PŘI PORODU A V ŠESTINEDELI POUZE POZITIVNÍ ZKUŠENOSTI.

Každoročně se na světě narodí zhruba 140 mil. dětí. Většina porodů proběhne bez komplikací jak pro rodičku, tak i pro narozené dítě. WHO vydala novou sadu doporučení, která by měla být standardem v péči o zdravou ženu. Jedním z cílů je snížení podílu výkonů, které se dříve používaly pouze při výskytu porodních komplikací. Mezi ně patří zejména stále se zvyšující podíl porodů císařským řezem, a to především v ekonomicky vyspělých zemích.

bit.ly/2F2IHZN

INFOGRAFIKA

ILO
CO JE TO
„ZELENÁ
PRÁCE“?

V ČESKÉM JAZYKOVÉM PROSTŘEDÍ JE POJEM „ZELENÁ PRÁCE“ SPJAT S VINOHRADNICTVÍM. MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE PRÁCE (ILO) ALE „ZELENÝMI PRACEMI“ ROZUMÍ NĚCO JINÉHO.

Zelená pracovní místa jsou taková, která přispívají k ochraně nebo obnově životního prostředí, ať již v tradičních odvětvích, jako jsou průmysl či stavebnictví, nebo v nově vznikajících odvětvích. Zelené práce mohou snížit spotřebu vody nebo zlepšit systémy recyklace. Zelená pracovní místa definovaná výrobními postupy však nemusejí nutně vytvářet environmentální zboží nebo služby.

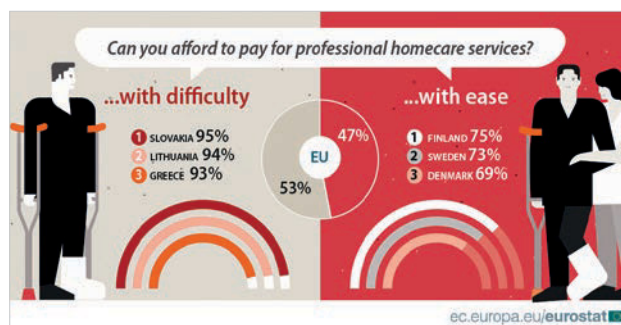
bit.ly/2GTOeRP

INFOGRAFIKA

EUROSTAT
KDO A JAK ČASTO VYUŽÍVÁ SLUŽEB
PROFESIONÁLNÍCH POSKYTOVATELŮ PÉČE

Z domácností, v nichž žijí lidé, kteří z důvodu dlouhodobě špatného zdravotního stavu potřebují pomoci s péčí o sebe sama či o domácnost, pouze pětina v celé EU využívá služeb profesionálních poskytovatelů této péče. Jedná se jak o poskytování zdravotní péče, do které patří například dohled na správné dávkování léků či léčba bolesti, tak o služby osobní asistence, z nichž nejčastěji využívanou je pomoc při přípravě jídla. Z domácností, které uvádějí, že by tyto služby potřebovaly,

je v Lucembursku skutečně využívá 88 %. České republice s 58 % patří druhá příčka. V Bulharsku, v Estonsku či Rumunsku pak služby tohoto typu využívá jen každá dvacátá domácnost, která by je

potřebovala. Přitom ani jedna z těchto zemí nepatří mezi takové, v nichž si lidé nemohou tyto služby z finančních důvodů dovolit.

bit.ly/2HRswPz

KNIHA

EUROSTAT
EKONOMICKÁ ANALÝZA ZEMÍ EU
A EUROZÓNY

Pravidelná měsíční publikace z produkce Eurostatu obsahuje na zhruba 90 stranách informace o nejnovějším ekonomickém vývoji v členských státech EU jako celku i jednotlivě podle členských zemí. Zvláštní důraz je přitom kladen na ekonomickou situaci v pěti největších ekonomikách Unie (Německu, Velké Británii, Španělsku, Francii a Itálii). Nechybí ani základní srovnání s vývojem ekonomiky v zemích BRICS (Brazílii, Rusku, Indii, Číně a Jižní Africe).

bit.ly/2t4JKpa

◀ Přehled o makroekonomické situaci v nedávné minulosti je založen na základních ekonomických indikátorech.

Česká republika v mezinárodním srovnání

Vydavatel: Český statistický úřad

Zajímá vás, jak si ČR vede ve srovnání s ostatními státy v míře nezaměstnanosti žen nebo v počtu hlášených trestných činů? Toto i mnohem více se dočtete přímo v publikaci Česká republika v mezinárodním srovnání.

Naleznete zde údaje z širokého okruhu odvětví, například ze životního prostředí, o obyvatelstvu, o trhu práce a sociálních statistikách. Seznámíte se s daty z průmyslu, energetiky, stavebnictví a zahraničního obchodu. Uvidíte vybrané ukazatele zaměřené na evropské regiony NUTS0 až NUTS3.

PLUSY A MINUSY ČESKÉ REPUBLIKY

České republice například patří 87. místo v žebříčku všech zemí světa podle počtu obyvatel. Velmi dobře si ČR v rámci EU vede v podílu osob ohrožených příjmovou chudobou či sociálním vyloučením a také se nacházíme ve společnosti zemí s nejnižší kojeneckou úmrtností v Evropě. Bohužel ale v EU patříme také mezi země s největším podílem obyvatelstva trpícího nadváhou, a to především u mužů. Nad evropským průměrem se pohybujeme také ve statistice počtu kuřáků.

Pokud se zaměříme na podíl osob se středoškolským vzděláním ukončeným závěrečnou nebo maturitní zkouškou či s nástavbovým vzděláním, najdeme Českou republiku s hodnotou 70,9 % v žebříčku zemí EU, jejichž průměr činí 45 %, na prvním místě. Naopak v podílu osob s vysokoškolským nebo vyšším odborným vzděláním jsme se v roce 2016 v rámci 28 států EU umístili až na pomyslném 24. místě s hodnotou 21,1 %, zatímco průměr EU činil 28,8 %. V tomto směru je na tom v EU nejlépe Velká Británie a nejhůře Rumunsko.

Pouze 4,9 % žen v ČR pracovalo v roce 2016 na částečný úvazek. Unijní průměr téhož roku dosáhl 15 %. Nejvíce žen na částečný úvazek bylo zaměstnáno v Nizozemsku (35,4 %), nejméně v Bulharsku (1,2 %).

Pozitivním jistě shledáme fakt, že v roce 2015 připadlo v ČR na 100 tis. obyvatel pouze 19 loupeží, což je v evropském kontextu podprůměrné číslo. V Belgii to bylo 197 loupeží (nejvíce v EU), zatímco na Slovensku pouze 10 krádeží, což bylo nejméně v celé EU.

Zajímavý je také vývoj územního uspořádání států EU. Územní členění je přehledně znázorněno v mapové příloze publikace. Největší změny hranic regionů nastaly ve Francii a v Polsku, mírnější i v dalších zemích EU.

V EU patříme také mezi země s největším podílem obyvatelstva trpícího nadváhou.

bit.ly/2D1Ujct

VYBRANÉ VÝSTUPY

Souhrnný zemědělský účet

(předběžné výsledky – 2017)

Zisk zemědělství byl vloni třetí nejvyšší od začátku tisíciletí. Dosáhl 21,3 mld. Kč. Oproti rekordnímu roku 2016 však poklesl o 5,4 %.

bit.ly/2DbRvt7

Obce Plzeňského kraje

Titul přináší dostupné údaje za obce Plzeňského kraje: výměra půdy, demografie, nezaměstnanost, organizační statistika a bytová výstavba v časové řadě 2008–2016.

bit.ly/2FsCmWm

Vývoj mezd zaměstnanců

(4. čtvrtletí 2017)

Analýza z VŠPS a z dat podnikové statistiky popisuje další rekord v míře zaměstnanosti a pokles nezaměstnanosti na historicky nejnižší úroveň.

bit.ly/2HmloIT

Stav a pohyb obyvatelstva v ČR

(2017)

Publikace předkládá předběžné výsledky přirozeného a mechanického pohybu obyvatelstva od počátku roku 2017 v územním členění a celou ČR.

bit.ly/2HVu9uP

TYP PUBLIKACE

tištěná

on-line

elektronická

INFORMAČNÍ EKONOMIKA V ČÍSLECH 2017

Vydavatel: Český statistický úřad

Brožura předkládá ucelený přehled oficiálních statistických údajů o rozvoji informační ekonomiky v České republice v roce 2017 v porovnání s ostatními státy Evropské unie, případně dalšími zeměmi.

bit.ly/2lfYncM
STATISTICKÁ ROČENKA HL. M. PRAHY 2017

Vydavatel: Český statistický úřad

Již posedmnácté vychází, podobně jako v ostatních krajích, ročenka, která přináší souborný statistický přehled ze všech odvětví národního hospodářství.

bit.ly/2ld3dYk
UKAZATELE VÝZKUMU A VÝVOJE ZA ROK 2016

Vydavatel: Český statistický úřad

Publikace přináší podrobné výsledky ročního šetření o výzkumu a vývoji za rok 2016, které ČSÚ realizoval v roce 2017. Kromě analytické části obsahuje také tabulkovou část a 11 příloh.

bit.ly/2lg0RYE
KALENDÁŘ – RYCHLÉ INFORMACE**BŘEZEN 2018**

PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO	NE
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

1 ČT

Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity (1/2018)

2 PÁ

Tvorba a užití HDP (IV. Q 2017)

9 PÁ

Zahraníční obchod (1/2018)

Indexy spotřebitelských cen – inflace (2/2018)

Průměrné mzdy (IV. Q 2017)

15 ČT

Maloobchod (1/2018)

Stavebnictví (1/2018)

Průmysl (1/2018)

16 PÁ

Indexy cen výrobců (2/2018)

21 ST

Pohyb obyvatelstva (2017)

26 PO

Konjunkturální průzkum (3/2018)

29 ČT

Indexy cen vývozu a dovozu (1/2018)

Vývoj ekonomiky České republiky (2017)

Analýza hodnotí vývoj reálné a peněžní ekonomiky ČR za uplynulý rok, například výkonnost základních odvětví, HDP, výdaje, důchody, ceny nebo trh práce.

bit.ly/2pEqT0j

Bilance rostlinných výrobků (2. pololetí 2017)

Publikace obsahuje údaje za zdroje, nákupy, prodeje a spotřebu vybraných rostlinných výrobků v členění za zemědělství celkem a podle jednotlivých krajů.

bit.ly/2GaW5u7

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa (2016)

Ohlédnutí za 25letou historií nejstaršího příhraničního uskupení ve střední a východní Evropě formou tabulek, grafů a kartogramů.

Vývoj indexů cen v zahraničním obchodě (4. čtvrtletí 2017 a v roce 2017)

Pravidelná čtvrtletní informace o změnách cen vývozu a dovozu i směnných relací v zahraničním obchodě, doplněná o celoroční vývoj.

bit.ly/2FKcjNX
PUBLIKACE OBJEDNÁVEJTE NA

objednavky@czso.cz, tel.: 274 052 733

Můžete je také zakoupit v prodejně v Ústředí ČSÚ,
Na padesátém 81, Praha 10.

Všechny tituly naleznete na
www.czso.cz.

Podíl a poměr nejsou jedno a totéž

TEREZA
KOŠŤÁKOVÁ

Termíny „podíl“ a „poměr“ se občas mylně zaměňují. Přispívá k tomu zřejmě to, že matematicky k oběma ukazatelům dojdeme stejnou operací, tj. dělením. Jaký je mezi nimi rozdíl a kdy se správně používají?

Podíl i poměr jsou ve vzorci obvykle vyjádřeny zlomkem. To svádí k tomu, že ve snaze o slovní pestrost jsou oba termíny volně zaměňovány. Popravdě, nejedná se ani tak o problém statistický jako spíše terminologický (jazykový). I tak však správné použití obou termínů někdy vyžaduje bližší znalost vztahů mezi statistickými veličinami (ukazateli).

JAKÝ JE ZÁKLADNÍ ROZDÍL MEZI TERMÍNY

Poměr je chápán jako kvantitativní vztah něčeho k něčemu. Jinými slovy, není nutné, aby číselník (nahore ve zlomku) byl součástí jmenovatele (dole ve zlomku). Naopak **podíl** je vyjádřením dílu, který někomu nebo něčemu přísluší z určitého celku, tj. číselník je součástí jmenovatele. Opusťme však definice, které často i jednoduché komplikují, a uveďme vše raději na příkladu.

Podíl mužů na celkovém počtu obyvatel (tj. počet mužů děleno počet všech lidí) vyjadřuje, kolik je mužů v celé populaci. Jedná se o podíl, protože muži (číselník) patří mezi lidi (jmenovatel). Naopak **poměr mužů a žen** (tj. počet mužů děleno počet žen) vyjadřuje, kolik mužů připadá na jednu ženu. Jde o poměr, protože muži (číselník) nepatří do množiny žen (jmenovatel). Z tohoto příkladu je patrné, že **podíl lze vyjádřit v procentech** a jeho maximální hodnotou je **100 %** (například na konci září 2017 bylo v české populaci 49 % mužů, tj. 5 213 tis. mužů děleno 10 597 tis. obyvatel). Naopak poměr může v podstatě nabývat jakýchkoliv hodnot a vyjádření v procentech nedává smysl (například na konci září připadlo v ČR na jednu ženu 0,97 muže, tj. 5 213 tis. mužů děleno 5 385 tis. žen).

PŘÍKLADY ZE STATISTICKÉ PRAXE

Záměnu mezi podílem a poměrem neuděláme, pokud se budeme držet zavedených názvů a nebudeme experimentovat s jejich přejmenováním. Uveďme pár příkladů „podílů“ ze statistické praxe. Máme například **podíl nezaměstnaných osob** (v čitateli jsou nezaměstnaní, ve jmenovateli jsou všichni lidé ve věku 15 až 64 let, čili i nezaměstnaní) nebo

podíl malých a středních podniků na zaměstnanosti (čili počet zaměstnaných v malých a středních podnicích děleno celkový počet zaměstnaných). Pravdou je, že u zavedených ukazatelů k záměně mezi podílem a poměrem často nedochází. Podíl bývá přímo součástí názvu ukazatelů. U poměrů je to však již horší.

Poměrem je v podstatě každý relativní ukazatel, čili jedná se o případy, kdy chceme důležitost určitého jevu vyjádřit **v poměru k nějaké „univerzální“ veličině**, například k počtu obyvatel nebo k hrubému domácímu produktu (HDP). Uveďme třeba **míru porodnosti** (počet narozených na 1 000 obyvatel), **trestné činy na 1 000 obyvatel**, **intenzitu chovu prasat** (počet prasat na 100 ha orné půdy), **energetickou náročnost ekonomiky** (spotřebovaná energie v GWh na 1 mil. Kč HDP) nebo třeba i **maastrichtská kritéria veřejných financí** (hrubý dluh vládních institucí k HDP či deficit veřejných financí k HDP). Tady je však nutné upozornit na to, že ne vždy, když je ukazatel dělen hrubým domácím produktem, se jedná o poměr. Pokud je číselník metodicky součástí HDP, jedná se pochopitelně o podíl (například **podíl spotřeby domácností na HDP**). Dalšími příklady poměrů mohou být **počet obyvatel na jednoho lékaře** či **počet nezaměstnaných na jedno pracovní místo**.

ZNALOST METODIKY NUTNÁ

U analytických ukazatelů, pokud je chceme označit za podíl nebo poměr, je někdy nutná dobrá znalost metodiky. Dobrým příkladem jsou **ukazatele otevřenosti ekonomiky**. Obvykle se používají dva základní. Jedním je **podíl vývozu na produkci** v národním hospodářství, tím druhým je **poměr vývozu k HDP**. Vývoz je totiž částí produkce (když pomineme reexport), a nikoliv součástí hrubého domácího produktu. Součástí HDP je čistý vývoz, tj. vývoz minus dovoz. Proto jedním ukazatelem je podíl a druhým je poměr.

Když pomineme některé složitější případy, je rozdíl mezi podílem a poměrem zcela intuitivní. U podílu je číselník součástí jmenovatele, jak už samo slovo naznačuje. Pokud se však člověk přece jen do všeho zamotá a nebude si jist, co je co, stačí si pamatovat, že „podíl“ mezi muži a ženami je nesmysl, ale „poměr“ může být zajímavý...

PODÍL
mužů na celkovém počtu obyvatel vyjadřuje, kolik je mužů v celé populaci. Jedná se o podíl, protože muži patří mezi lidi.

POMĚR
mužů a žen vyjadřuje, kolik mužů připadá na jednu ženu.

Statistika

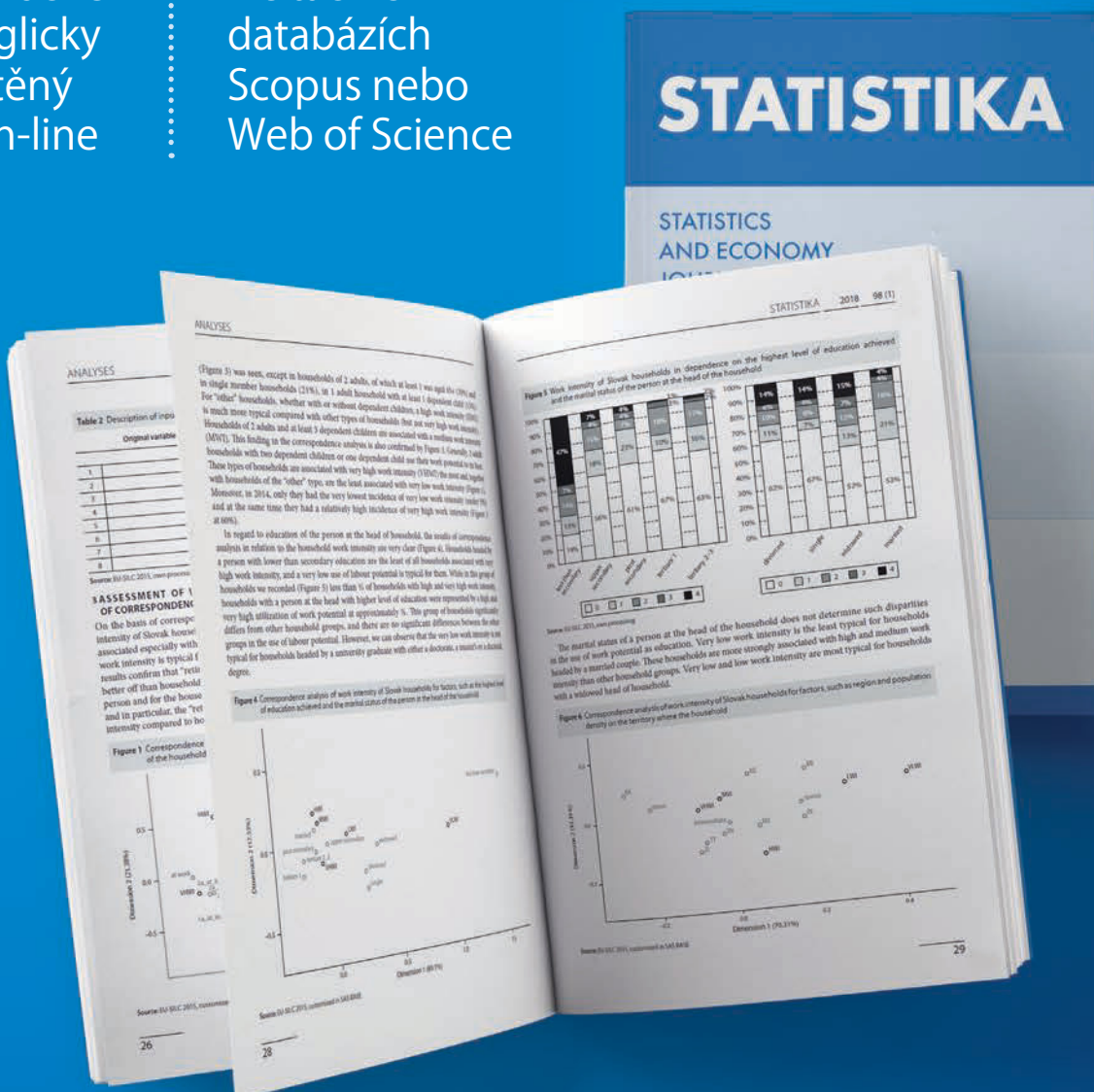
Mezinárodní odborný časopis ČSÚ

4x ročně
anglicky
tištěný
i on-line

v citačních
databázích
Scopus nebo
Web of Science

Statistická ročenka ČR

Portrét České republiky v datech

pravidelně
od roku 1957

každoročně
česko-anglicky

v knižní
i elektronické
podobě

objednavky@czso.cz
www.czso.cz/ročenka_CR

